

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva. — Poverjenišvo Ljubljana.

<p>Vse spise, v ocenc poslane knjige itd. se pošiljati samo na naslov: Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6. Rokopisov ne vračamo. Vse pošiljatve je pošiljati franko.</p>	<p>Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto velja 60—K, pol leta 30—K, četrt leta 15—K, posamezna številka po K 1-20. Za neorganizirane 80—K, za naročnike v inozemstvu 100—K letno.</p> <p>Za reklamne novice, pojasnila, poslana, razpis služb je plačati po 1 K za vsako peti vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 50 K.</p>	<p>Za oznanila je plačati od enostopne peti vrste, če se tiska enkrat . . . 1 K 50 vin. " " " dvakrat . . . 1 " 80 " " " " trikrat . . . 80 " za nadaljnja uvrčenja od peti vrste po 60 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.</p> <p>Članstvo ljubljanskega Poverjenišva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.</p>	<p>Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov: Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, VII., Celovška cesta 33/1 Poštni čekovni urad št. 11.197. Reklama tje so proste poštnine.</p>
--	--	---	---

IVAN DIMNIK:

Organizacija tiska Udruženja Jugosl. Učiteljstva.

O važnosti tiska ni da bi več govoril, ker mora tisk pripoznavati danes vsakdo za eno najvažnejših sredstev človeške kulture in civilizacije. Nič manj važen kot za narode, države, političke stranke je tisk za organizirane stanovne. Tisk ustvarja javno mnenje! Dobro organiziranje javnega mnenja in dobra organizacija tiska prinaša moč in zmago idejam držav, narodov, političkih strank in organiziranih stanov.

V organizaciji stanovskega in pedagoško-znanstvenega, šolskega tiska zavzema učiteljstvo v primeri z drugimi stanovni pri vseh narodih eno prvih mest. Tudi jugoslovansko učiteljstvo je precej bogato na stanovskih in pedagoško-znanstvenih listih. Listi jugoslovanskega učiteljstva so sledeči:

1. »Narodna Prosveta«, organ Udruženja Jugoslov. Učit., izhaja dvakrat na teden v Beogradu.
2. »Učiteljski Tovariš«, glasilo poverjenišva Udruženja Jugoslov. Učit., izhaja tedensko v Ljubljani.
3. »Pokret«, organ poverjenišva Udruženja Jugoslov. Učit., izhaja mesečno v Splitu.
4. »Učiteljski Glasnik«, list učiteljstva novooslobojenih oblasti, izhaja dvakrat v mesecu v Novem Sadu.
5. »Hrvatski Učiteljski Dom«, glasilo Saveza hrvatskih učiteljskih društev, izhaja v Zagrebu.
6. »Učiteljska Zora«, glasilo Saveza učiteljskih društev Bosne i Hercegovine, izhaja vsaki mesec v Sarajevu.
7. »Učitelj«, pedagoški časopis, izhaja mesečno v Beogradu.
8. »Popotnik«, pedagoško znanstveni list, izhaja mesečno v Ljubljani.
9. »Napredak«, naučno - pedagoški list, izhaja mesečno v Zagrebu.
10. »Prosvjeta«, organ društva »Prosveta«, izhaja mesečno v Sarajevu.
11. »Prosvjetni Glasnik«, glasnik za školu i društvo, izhaja v Novem Sadu.
12. »Učiteljska Borba«, organ učitelja-lice socialistična - komunistična, izhaja v Kragujevcu.
13. »Slovenski Učitelj«, glasilo jugoslovanskega krščanskega učiteljstva, izhaja v Ljubljani. Učiteljstvo neodrešenega ozemlja v Italiji izdaja.
14. »Učiteljski List«, glasilo Zveze jugoslovanskega učiteljstva v Julijski Benečiji, izhaja v Trstu.

Po vsebini imamo torej šest stanovsko-politiških in pet pedagoško-znanstvenih glasil, ki bi prišla za UJU v poštev, človeje kulturno-bojnih, strankarskih učiteljskih listov in eno jugoslovansko učiteljsko glasilo v Italiji, ki ga izdaje od naše organizacije po Rapalski pogodbi odtrgano učiteljstvo. Razgled po jugoslovanskem šolskem svetu nam daje poleg tega tudi »Nastavni Vjesnik« — Zagreb, glasilo profesorskega Udruženja, ter oficijelen prosvetni organ ministrstva prosvete v Beogradu. Uradne šolske vesti prinašajo od ministrstva »Službene Novine« in od pokrajinskih oblasti pokrajinski uradni listi.

Nas zanima v prvi vrsti časopisje, ki bi prišlo za UJU v poštev, da se organizira in izpopolni v smislu pravil UJU.

Temelj za organizacijo tiska UJU daje točka 2. § 3. pravil UJU, ki določa:

Sredstvo v dosegu svrhe je stanovsko-politiški in pedagoško-znanstveni tisk.

V smislu pravil pridejo za člane UJU v poštev glavna ali centralna glasila in pokrajinska ali lokalna glasila. Glavna glasila nam določa že točka 3. prehodnih določb pravil, ki se glasi: Glavna glasila UJU so »Narodna Prosveta« in »Učitelj« v Beogradu; pokrajinska glasila pa omejnja točka 4. prehodnih določb pravil, ki se glasi: Pokrajinske organizacije lahko izdajajo svoja pokrajinska glasila.

Kje se imajo ustanoviti pokrajinske organizacije določa § 5. a pravil, ki pravi: »Na sedežih pokrajinskih oblasti se ustanove poverjenišva okrajnih učiteljskih društev kot posredujoči organ med njimi in osrednjo upravo Udruženja.

Za nas pridejo v poštev kot pokrajinske le šolske oblasti, torej se imajo poverjenišva UJU osnovati tam, kjer so sedeži višjih šolskih svetov (glav. prosv. svetov) in se ima njih delokrog kriti teritorialno z njimi.

Končna organizacija poverjeništev UJU je pa odvisna od ureditve državne šolske uprave po ustavi in se bo morala po tej ravnati. Po teh določilih bi se torej imela vzdrževati pokrajinska glasila UJU v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Splitu, Novem Sadu in Sarajevu, v kolikor se šolski centri niso izpremenili, oziroma se ne izpremenijo po ustavi.

Naglašam pa, da se tudi v slučaju obsežne decentralizacije naše šolske uprave ne bodo zamogla deliti sedanja poverjenišva UJU v mnogo manjša področja od sedanjih že iz gospodarskih razlogov, posebno ne glede glasil in bode tudi v slučaju organiziranja v teritorialno še manjša poverjenišva primorana se ista združiti glede pokrajinskih glasil in izdajati skupno za več poverjeništev eno glasilo, vsaj po 3000 članov.

Odprava pokrajinskih stanovsko-politiških glasil in zedinjenje na eno samo stanovsko-politiško glasilo za vso državo bi pomenilo škodo za razvoj organizacije, ker bi bil centralen list preobložen s poročili lokalnega značaja in bi ostala neventilirana izrazito lokalna vprašanja, na škodo stanu, šolstvu in organizaciji.

Pokrajinska stanovsko-politiška glasila imamo že sedaj primeroma dobro organizirana: Hrv. Učit. Dom — Zagreb, Učit. Zora — Sarajevo, Pokret — Split, Učit. Tovariš — Ljubljana, Učit. Glasnik — Novi Sad; potreba bi jih bilo le preustrojiti v popolna stanovsko-politiška glasila, jim urediti enotno obliko in čas izhajanja ter za Srbijo in Črno goro ustanoviti posebno pokrajinski stanovski politički list, ker lokalna poročila teh krajev sedaj preobremenjujejo Narodno Prosveto in ji dajejo bolj značaj tamošnjega pokrajinskega, ne pa centralnega glasila UJU. V tem slučaju bi zadoščalo izhajanje centralnega glasila enkrat tedensko, drugo izhajanje v tednu bi pa odpadlo na pokrajinsko glasilo za Srbijo in Črno goro.

Da zadobi Narodna Prosveta lice centralnega glasila UJU je neobhodna reorganizacija urejevanja lista in organizacija sorednikov po vsej kraljevini SHS, da postane list informativen z ozirom na vso našo kraljevino v stanovsko- in šolsko-politiških zadevah v naši državi, in se dvigne do svetovnega pregleda tudi na polju šolske in stanovske politike dveh narodov in držav.

Druga je organizacija pedagoško-znanstvenih glasil.

Pravila UJU govore samo o »Učitelju« ko pedagoško-znanstvenem glasilu UJU. Prvotni načrt pravil je pa v prehodni določbi tudi odredil, da se združijo vsa pedagoško-znanstvena glasila v eno tako glasilo za vso državo.

Po tem načrtu bi se Popotnik, Napredak, Prosvjeta, Prosvjetni Glasnik in Učitelj ukinili in na njih mesto bi stopila velika pedagoško-znanstvena revija za vse jugoslovansko učiteljstvo, ki bi jo urejevali dosedanjí uredniki teh listov in krog katerega bi se zbirali vsi znanstveniki in pedagogi, novi in dosedanjí soredniki na tem polju. Organizacijo urejevanja in sotrudištva bi si ustvarili uredniki sami.

V interesu nas vseh in v interesu duševnega edinstva in ujedinjenja učiteljstva kraljevine SHS bi bilo, da se združijo vsi pedagoško-znanstveni listi jugoslovanskega učiteljstva v eno samo veliko pedagoško-znanstveno revijo za vso Jugoslavijo.

Trden temelj tiskovni organizaciji UJU pa daje šele § 31. pravil UJU, ki določa: Člani, ki redno plačujejo članarino, prejemajo brezplačno osrednja in pokrajinsko glasilo.

Na podlagi tega sklepa in v smislu gorenjih izjavljanj bi moral vsak član UJU prejemati obligatno Narodno Prosveto in Učitelja — ali kakor bi se že imenovala osrednja glasila — in pokrajinsko stanovsko-politiško glasilo.

Pri realizaciji tega sklepa se pojavlja v prvi vrsti težkoča gospodarske strani rešitve tega vprašanja, da se ne preobremeni članstva z organizacijskim davkom. Poleg članarine za upravo organizacije bi člani morali redno prispevati znesek za osrednje stanovsko-politiško glasilo, za osrednje pedagoško-znanstveno in pokrajinsko stanovsko-politiško glasilo, prejemali bi pa zato enkrat tedensko osrednje stanovsko-politiško glasilo, enkrat tedensko pokrajinsko stanovsko-politiško glasilo in enkrat mesečno pedagoško-znanstveno glasilo.

V interesu dobre organizacije bi bilo, da se ta sklep in člen 31. pravil UJU brezpogojno izvede in da vsak član prejema vse te liste. Vendar je izključeno, da bi pri sedanjih še povprečni mali zavednosti članstva za smisel organizacije bili pripravljeni prevzeti to breme brez pomislekov nase, dasi bi bilo to v korist njim in celoti.

Zato je neobhodno potrebno, če se hočemo temu cilju sploh približati, da nekaj žrtvuje centrala in nekaj članstvo. Točke, ki bi prišle v razpravo bi bile:

Centralno stanovsko-pedagoško glasilo naj bi za prvo silo izhajalo samo enkrat tedensko in se s tem zmanjša naročnina za polovico; iz njega naj se izločijo vprašanja lokalnih zadev Srbije in Črne gore v poseben pokrajinski list, centralno glasilo naj se pa peča z vprašanji, ki so nam vsem skupna in naj prinaša pregled našega gibanja po vsej državi. V gospodarskem oziru pa se pojavlja tudi vprašanje, ali bi ne kazalo prenesti tisk centralnih glasil v kako pokrajinsko mesto, ker se s tem zmanjšajo stroški tiska skoro za polovico? Pri urejevanju listov bi bilo računati seveda z nekaterimi neudobnostmi, ker bi uredništvo moralo ostati na sedežu organizacije. Računamo pa s tem, če pokrajinsko učiteljstvo žrtvuje svoje pokrajinske pedagoško-znanstvene liste skupnemu centralnemu listu, in če je pripravljeno pokrajinsko učitelj-

stvo se obvezno naročiti na obe centralni glasili, da tudi centrala v Beogradu popusti nekaj udobnosti, da omogoči tako rešitev.

S tem korakom bi se omogočilo, da bi vsak organiziranec prejemal vse tri liste, ki jih je moralno dolžan prejemati, organizacija bi zadobila trdno in močno oporo in vodstvo v svojem časopisju, listi pa trdno gospodarsko podlago, ker bi se pokrajinska glasila lahko tiskala povprečno najmanj v 3000 izvodih vsako, centralni glasili pa vsako v 16.000 izvodih.

Velika Dolina — zaspala?

Dne 23. novembra lanskega leta se je dogodil znani oboroženi napad na učiteljstvo v Veliki Dolini. »Učiteljski Tovariš« je v 46. številki dne 2. decembra 1920 popisal to tolovajstvo in naštel vzroke, ki so dovedli do napada. Pisali smo strogo stvarno, kot se je v resnici godilo, niti pičice nismo pridedali. Še več, marsičesa niti omenili nismo, ker smo bili prepričani, da vse dožene sodna obravnava. Danes po skoro štirih mesecih smo tam, kot smo bili po napadu. Zagonetno se stvar vleče in vleče. Ni čuda, če se stvar zavleče, saj ne more biti drugače, ako so bile glavne pričre, tri učne moči, zaslišane čez mesec dni po dogodku, ena pa še-le čez tri mesece. Radovedni smo tudi, zakaj je bil najbližji sosed, ki je slučajno naprednjak in prijatelj šole, zaslišan še-le 24. februarja t. l.? Radi bi tudi vedeli, če se je dognalo, kdo je pri javni občinski seji, kjer se je hujskalo proti šoli in zabijevalo vsem, da gotovo pridejo k obravnavi, ki je bila sklicana v šolo zaradi protesta proti razširjenju, vprašal: »Ali naj pridemo s sekirami?« Ali se je dognalo, kdo je pri tej obravnavi vjel palico, ki je bila namenjena nadučiteljevi glavi? in potek te obravnave?

V javnem lokalu je nek pameten mož kmalu po napadu zavrnil prvega hujškača, ki je hinavsko trdil, da se krivci, ki so streljali, gotovo dobe, z besedami: »Da, takrat, ko jih boš ti povedal!« Ali ga je tožil za to obdolžitev. Radi bi tudi vedeli, kje je danes pismo, ki sta ga pisala H. in S. neki oblasti, v katerem stoji, da so črtili ljudje nadučitelja zaradi zadnjih volitev ter da so streljali le zato, da bi ga ustrašili, ne pa, da bi ga ubili, ker se je streljalo v oddaljenosti 60 korakov. Ko bi ga bili mislili ubiti, bi bili streljali kar skozi okno. Kot da bi ne bili! Odkod smodnikov dim v sobah? Nam pade to v oči, da ravno ta dva vse tako natanko vesta!

Danes po štirih mesecih se sliši od gotovih oseb, da ni bilo tako hudo, da se je pretiravalo itd. Seveda, okna so menda nova, morda tudi zid, na katerem se je videlo do sto odtiskov od sekancev, prebeljen in — stvar je v redu. Serbijsko učiteljstvo je šlo, šole ni in Velika Dolina je zopet mirna. Mi pa trdimo: Niti pičice ne prekličemo, ostanemo pri tem, kar smo pisali. Trdimo tudi, da je nastalo sovraštvo proti učiteljstvu deloma zaradi srbske himne, deloma zato, ker je učiteljstvo kazalo in povdarjalo vedno in povsod smisel in ljubezen do naše države. Zaničevano, napadena učiteljstvo danes še nima zadoščenja! Obravnava teče proti neznanim zločincem. Jeli so neznaní tudi oni, ki so med poukom vdrli v razred in poniževali učiteljico?

Povdarjamo: Zadoščenja še ni od nikoder! Šolska oblast išče danes učitelje

za Veliko Dolino. Stanovska zavest in čast stanu nam narekuje samoobrambo: **Dokler nima žaljeno učiteljstvo zadoščena, dotlej izmed naše organizacije nihče na Vel. Dolino!** Ako bo ostala šola še nadalje brez učiteljstva, bodo pametni starši, ki jih je dosti tam, prišli na pomoč oblasti in pomagali rešiti zadevo. Ne motimo se, ako trdimo, da se bo v doglednem času čul klic po Veliki Dolini: Hic niger est!

Zadeve ne bomo pustili izpred oči in še poročali.

Slovensko učiteljstvo in „Jugoslovenska Matica“.

Takoj, ko se je vsled laškega nasilja nad našimi podjarmljenimi brati, morala ustanoviti „Jugoslovenska Matica“, je slovensko učiteljstvo s skoraj celotnim vstopom v „Jugoslovensko Matico“, položilo naši prvi obrambni organizaciji trdne temelje.

Pozneje, ko se je stopnjevalo laško nasilje in ko je s tem rasla naloga „Jugoslovenske Matice“, je ostalo učiteljstvo vselej njen zvesti podpornik in eden njenih najodličnejših sodelavcev. To se je izkazalo pri vseh prireditvah, kjer je ravno po zaslugi slovenskega učiteljstva z uspehom sodelovala šolska mladina in to se vidi tudi pri podružnicah „Jugoslovenske Matice“, kjer je učiteljstvo med njihovimi najagilnejšimi člani.

Najsijajnejše pa se je izkazalo slovensko učiteljstvo sedaj, ob priliki zbiranja »pirhov« za neodrešene brate in sestre. Že dosedaj, ko se je odzvala klica „Jugoslovenske Matice“ šele polovica šol (350), znašajo med šolsko mladino nabrani prispevki že 97.979 K 91 vinarjev. Upravičeno moremo upati, da naraste ta vsota, ko se prigrasijo še ostale šole, zelo znatno.*

Veliki uspeh pirhov ni razveseljav samo iz gmotnega stališča, ampak še veliko bolj iz moralnega, ker zgovorno izpričuje, da je naša mladina pridobljena za narodno delo, da bo naša mladina završila zmago našega popolnega ujedinjenja.

V imenu zatiranih, ki jim je z uspešno zbirko »pirhov«, ustvarilo slovensko učiteljstvo veselo Veliko noč, želi „Jugoslovenska Matica“ tudi dobrotniku zatiranih — slovenskemu učiteljstvu in naši vrli šolski mladini vesele Velikonočne praznike, z iskreno prošnjo, da vztrajajo v svojem delu, dokler ne bo uresničeno to, kar žele vsa srca patriotov.

Čast jugoslovenskemu učiteljstvu!

„Jugoslovenska Matica“ v Ljubljani.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

+ Svima članovima glavnog odbora UJU. Po rešenju izvršnog odbora UJU pozivaju se gospoda članovi glavnog odbora UJU, da dodju na sednicu, koja će se držati 24. aprila t. g. u Učiteljskom Domu u Beogradu.

Dnevni red:

1. Izbor novog predsednika glavnog odbora.
2. Izveštaj o organizaciji u svima pokrajinama.
3. Izveštaj o blagajni i budžetu.
4. Predlog za izmenu statuta.
5. O podizanju jugoslovenskog učit. doma.
6. Razgovor i rezolucije za donošenje novog zakona narod. školama za celo kraljevstvo.
7. Rezolucija o zaštiti steđenih prava učitelja i profesora gradjarskih i učiteljskih škola.
8. Predlozi i obaveštenja.

Potreba je, da svi članovi budu u Beogradu 23. aprila kako bi određeni posao bio započeo 24. aprila tačno u 9 časova pre podne.

Predsednik: M. V. Popović.

Sekretar: Vlad R. Petrović.

+ Iz Maribora. V četrtek, dne 3. marca so se zbrali predsedniki okraj, učiteljskih društev iz bivše Štajerske in Koroške, da se posvetujejo o okr. šolskih nadzornikih, nadzor. okoljih in volitvah zastopnikov v višji šolski svet.

Bila so zastopana malone vsa okr. učiteljska društva ter se je sklenilo zahtevati za bivšo Štajersko in Koroško 12 okraj. šolskih nadzornikov za ljudske šole in sicer za brežiško okr. glavarstvo 1 nadzornik, za celjsko brez šmarškega okraja 2 nadzor., za Konjice in Šmarje 1 nadz., celo okr. glavarstvo Maribor in mestne ljudske šole 3 nadz., Ljutomer, Gornja Radgona, Apaška Kotlina in močje del Prekmurja 1 nadz. okr. glavarstvo Slovenjgradec 1 nadz., Ptujsko okr. glavarstvo 2 nadzor., za Koroško 1 nadzor. Učiteljstvo marenberškega okraja izraza željo po združitvi s Koroško s sedežem okr. šol. nadzornika v Sp. Dravogradu. Vsled izredno slabih prometnih razmer bi ostalo okr. šol. nadzorniku v Slovenj. gradu še dovolj posla.

* Popolen seznam doslej nabranih darov prinesemo v prihodnji številki. Op. uredn.

Učiteljstvo Sloven. Bistrice je odločno proti temu, da bi se okraj priklonil Konjicam.

Za okraje, kjer bi prišli novi nadzorniki v poštev se sestavijo terno-predlogi. Meščanski-šolske nadzornike določijo mešč. učitelji sami.

Glede volitev zastopnikov v višji šolski svet se je sicer povdarjalo, da ravno obmejno šolstvo ne bo primerno zastopano, a ker se je večina društev izrekla za odlozga sosveta priporočene kandidate, glasuje vse učiteljstvo za »Tovarišu« objavljene kandidate, da se ne bo kršila disciplina.

+ Na poziv učiteljskega društva mariborskega šolskega okraja so se sešli dne 3. marca t. l. v Mariboru učiteljski pari Slovenije, da skupno protestirajo proti krivični odmeri dnevnice omoženim učiteljem. Tovarišica Mar. Goučeva iz Limbuša je v obširnem in temeljitem govoru povdarjala krivico, ki se godi poročenim učiteljem. Po končanem govoru se je vnela živahna debata, nakar so bile sprejete potrebne resolucije. Resolucije so se poslale vsem učiteljskim društvom, ki jih naj sprejmejo za svoje in in jih pošljejo nemudoma poverjenstvu Ljubljana, katero jih bo odpravilo na pristojna mesta. Pri sestanku navzoči poverjenik tov. L. Jelenc je obljubil, da stori tozadevno pri merodajnih čimteljih vse potrebne korake.

Društvene vesti.

+ Novomeško učiteljsko društvo ima svoj redni občni zbor v soboto dne 2. aprila t. l. ob pol 11. uri v deški šoli v Novem mestu po tem dnevnem redu:

1. Poročilo predsednika.
2. Podrobni učni načrti za zemljepis in zgodovino za eno-, dvo- in trirazrednice, poročevalci so bili izvoljeni na zadnjem zborovanju.
3. Poročilo tajnika in blagajnika, odobritev računov.
4. Volitev:
  - a) novega odbora;
  - b) pregledovalcev računov;
  - c) razsodišča;
  - d) odsekov.
5. Slučajnosti.

Odbor.

+ Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj zboruje v četrtek dne 7. aprila v Mariboru v mali dvorani Narodnega doma ob 10. uri s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika.
2. Zemljepisni pouk v osnovni šoli; praktični del. (Poroča tov. Klemenčič.)
3. Raznoterosti.

Ob 9. uri bo pevka vaja. Tovarišice pevke, tovariši pevci! Vadite do prihodnjic intenzivno iz II. zvezka Mohorjeve pesmarice pesmi »Na planine« (str. 111), »Prišla je miška« str. 129 in »Slovenska dežela« str. 191, ter ponovite že lani razdeljene »Koroške narodne pesmi« in jih prinesite s seboj. —

Polnoštevilne udeležbe se nadeja

Albin Spreitz, predsednik.

+ Okrajno učiteljsko društvo Ljubljana zboruje v soboto dne 9. aprila 1921 ob 6. uri zvečer na šoli pri sv. Jakobu.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika Fran Skulja.
2. Poročilo blagajnika Frid. Repovša.
3. Poimovanje čuta narodnosti v jugoslovanski šoli. (Poroča J. Ambrožič.)
4. Slučajnosti. Vabi odbor.

+ Učiteljsko društvo za laški okraj je zborovalo 6. februarja 1921 v šoli na Zidanem mostu. Predsednik tov. Gnus pozdravi navzoče, posebej še tov. Jeršeta, ki se je bil povrnil pred nekaj meseci iz ruskega vjetništva, — tov. Meška, ki se je kljub svoji boleznii udeležil zborovanja, — nadalje še nova člana tovarišico Bertoncljevo in tov. Bega. Spominja se umrlega zaslužnega tovariša Armina Gradišnika in pozove navzoče, da zaključijo njegovemu spominu trikrat »Slava«. Nato govori o važnih dogodkih, ki so se izvršili od zadnjega zborovanja na šolskopoličnem polju in izraza upanje, da bo doseglo učiteljstvo s složitnim nastopom vse, kar je potrebno za krepki razvoj in povzdigo šolstva.

Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri. — Dopis glede volitev v Višji šolski svet se vzame z odobravanjem na znanje. Tudi se izreče navzoče učiteljstvo soglasno za dosedanega nadzornika g. Cerneja, ki uživa splošno spoštovanje in zaupanje.

Tajnik tov. Vitko Jurko poda letno poročilo, iz katerega je razvidno, da šteje naše društvo 86 članov kakor še nikdar prej. Na novo je pristopilo k društvu 10 članov, izselili so se 4 in smrt nam je ugrabila 3. Društvo je zborovalo v minulnem letu 4krat. Vsled stavke rudarjev in železničarjev ni bilo dobiti prometnih zvez, da bi se društveniiki večkrat sešli k zborovanju. Predsedništvo je v enem slučaju tudi povabilo prof. dr. Pivka, ki je na zborovanju predaval o telovadbi.

Blagajnik tov. A. Hofbauer poda poročilo o stanju blagajne.

Pri volitvah novega odbora se izjavijo zborovalci soglasno za dosedanji odbor, računskima pregledovalcema pa sta izvoljena tovarišica Veržko in tov. Jerše, ki naj do prihodnjega zborovanja pregledata račune.

Sprejme se društvenina za novo društveno leto 300 K leto.

Slučajnosti in predlogi. — Izvoli se odsek, ki naj pregleda osnutek pravil za okr. učit. društva. V ta odsek so izvoljeni: tov. Gnus in Lebar in tovarišica Wesnorjeva. — Sklene se naročiti knjige »Slov. Solske Matice« in »Popotnika«. — V svrhu sestave podrobnega učnega načrta za zgodovino in zemljepisje se izvolji odsek, ki se sestane po Veliki noči na Dolu. V odseku so tovariši: Gnus, Omerza, Majar in Velkavrh. — Tov. Cimperšek pozivlja, naj bi se učiteljstvo on priklah spomnilo in darovalo namesto v druge namene raje za spomenik umrlemu tov. Zornu. — Tovarišica Omerzu opozarja na krivico, ki se godi omoženim učiteljem s tem, da so jim odmerjene manjše dnevnice kakor drugim. — Na predlog tov. predsednika pristopi društvo k pošnočkovnemu uradu. — Za prihodnje zborovanje, ki se bo vršilo v Laškem, je obljubil tov. Jerše predavanje iz življenja v Rusiji.

+ Učiteljsko društvo za Ptuj in ptujski šolski okraj je zborovalo 3. t. m. v Ptuj.

Predsednik pozdravi mešč. šolsko učiteljstvo in se mu zahvali za dosedanje delovanje v društvu. Tov. Šegula pojasni novo razmerje, ki je nastalo zaradi izstopa mešč. šol. učit.

Novi člani: Krista Ribarič, Ignac in Frančiška Čokl.

Izstopi: tovarišica Gomzi Marta (zaradi izstopa iz učit. službe); nadučitelj Wankmüller Albin je javil svoj izstop, potem ko je učiteljsko društvo zahtevalo, da se izjavi, ker je bilo njegovo ime že pred mesecem v »Slov. učiteljski med člani« Slovnškovke zveze.

Izrazi se sožalje okr. šol. nadzorniku tov. Fleretu, ki je izgubil, kar je človeku najdražje — svojo mater.

Predsednik prosi, da se pregledajo računi in da pregledniki poročajo pri prih. zborovanju, kateri člani še niso plačali. **Pozor, tovariši!** Po sklepu občnega zbora se mora plačati polovica članarine do 31. marca t. l. G. inž. Lupša nam je že tretjič predaval o Siamu. Predmet: **Ideja našega trgovskega stika z Azijo.** Z zanimanjem smo mu sledili v »španske vasi« daljnega iztoka. Kakor dober poznavalec razmer nas je zanimivo uvedel v skrivnosti več ali manj uspešnega trgovskega lteknovanja evropskih / narodov v Siamu. Vsakega morajo danes zanimati ta vprašanja, vsakega, ki si želi krepkega raznaša jugoslovanske trgovine. In tega si želimo menda vsi. Tudi za to smo mu hvaležni, da nam je dal slišati o korupciji in slabih straneh bivše monarhije: veliko smo občutili sami, a nas vendar veselilo, če nam o tem pripovedujejo ljudje, ki so uživali njene dobrote toliko sto km od črnočutih mejnikov. — Hvala vam, g. inženir!

Pri razgovoru o volitvi zastopnikov v višji šol. svet, zahteva tovarišica Kankler, naj ima članica namestnika, ne pa namestnika. Sprejme se predlog, naj se to upošteva pri drugi volitvi.

»Slovenec« od 22. II. štev. 30 je prinesel o priliki smrti matere našega spoštovanega tov. nadzor. Flereta nesramno, neosnovano notico, češ, da je okrajni nadzor. poslal na šolska volitva poziv, naj se učiteljstvo udeleži pogreba, s komentarjem: »prav po demokratskos. Brezčastni dopisnik naj ve, da ga obsojajo lastni somišljeniki zaradi te laži. «Slovenec» se pošle popravek.

Ustanovl se v društvu pedagoški odsek, ki ima namen, obveščati člane o smereh in uspehih moderne pedagogike. V ta namen se naroče strokovne revije, tu- in inozemske. — Tajnik.

+ Občnega zbora »Pedagoškega društva v Krškem« dne 5. marca se je udeležilo 85 tovarišev-ic, ostali člani so večinoma pismeno opravili svojo odsotnost. Vsled ustanovitve lastne organizacije učiteljev mešč. šol je izstopilo 9 tovarišev, tako da društvo zdaj še šteje 115 članov.

I. Tov. predsednik povdarja v svojem pozdravnem nagovoru veliko važnost društvenih predavanj in vzpodbuja v vzgojnem, kulturnem in organizatoričnem delu izkušene tovariše in tovarišice, da vse svoje moči posvetijo šolstvu, narodni vzgoji in naši stanovski organizaciji. Zlasti je potrebno, da mlajše učiteljstvo pridobimo za društveno delo ter jih tudi vzpodbujamo in navajamo h kulturnemu delu med narodom. Kaj nam sicer pomaga ustanavljati razne društvene odseke, ako nam pa primanjkuje delavnih moči! — Tov. Vutkoviča naprosi, da bi še nadalje z isto vnemo kot doslej vodil društveni pevski zbor, ki pod njegovim spretnim vodstvom kaj lepo napreduje in s katerim društvu v kratkem priredi koncert v prid »Učit. konviktu«.

II. Tov. Levstik nam nato poda smernice, ki so ga vodile pri sestavi »Podrobnega učnega načrta za realije«. Ker je že teden dni pred zborovanjem poslal ta načrt šol. vodstvom na vpregled in v presojo, se je po predavanju razvila živahna debata, v katero so posegli tov. Rant, Rojc, Trost, Klanšek in Špenko. G. nadzornik Stiansny se predavatelju zahvali za trud in podarja, da bo ta podrobni načrt v dobro oporo zlasti učiteljem - začetnikom, ker se v opombi navajajo pomožne knjige, učne slike in čtivo.

III. Po tajn. poročilu je društvo priredilo v l. 1920, skupaj 10 zborovanj z 10 predavanji, (1 redni in 1 izredni občni zbor), v tek. letu pa 2 zborovanji z 2 predavanji.

Člani sta pregledala in našla v redu tov. Cvirn in Žagar. Z zadovoljstvom se konstatira, da so večinoma vsi člani že vposlali polletno članarino za tek. leto. Sprejme se predlog, da

vsak član prispeva letno 20 K za društvene potrebe. Letna članarina torej znaša 260 K. (Za drugo polletje pošlji vsak član po položnici 135 K).

IV. Nova pravila se sprejmejo brez izprememb, kakor jih je po osnutku predelal in razmeram priklonil v to pooblaščen odesk. Pravilom se je dodal tudi poslovnik. — Z ozirom na enotnost v organizaciji se je izpremenilo tudi društveno ime in se društvo zdaj imenuje »Učiteljsko društvo za krški okraj«.

V. Volitev se je vršila po listkih (kakor to določajo tudi nova pravila). Predsednikom je bil zopet izvoljen tov. Leop. Levstik, odbornikom so bili izvoljeni tov. Rant, Berčič, Lumaček, Golob, Klanšek in tovarišici Kolnik in Kobau, namestnikom pa tov. Grile, Aparnik in tovarišici Žagar in Vutkovič.

VI. Zbor je sprejel naslednje resolucije:

1. Odpravijo naj se manjšinske šole za toliko časa, dokler ne dobe Slovenci v Nemški Avstriji tistih pravic na šol. polju, ki so jim zagotovljene glasom mirovne pogodbe. (S posebnim zadovoljstvom smo naknadno sprejeli vest o tozadevnih ukrepih dež. vlade!)

Višji šolski svet naj nemudoma prekliče svoj odlok, po katerem se mora na večrazrednicah poučevati nemščina kot neobvezen predmet, ako se v posameznih razredih za ta pouk oglasi predpisano število otrok. V času, ko na Koroškem naš človek na cesti ne sme črhnuti slovenske besede, naj bi ni slovenske otroke poučevali v nemščini? Nikdar! Starši, ki to žele, naj preskrbe otrokom pravičen pouk.

2. Od učiteljskega naraščaja se zahtevaj vsaj dovršitev 4 razr. mešč. šole ali 4 razr. realke ali realne gimnazije. Učenci, ki so dovršili z dobrim uspehom 4. razred gimnazije morejo vstopiti na učiteljske le, če napravijo preje izpit iz opisne geometrije v obsegu snovi za 4. razred realk in tudi izpit iz prostoročnega risanja, ako se tega predmeta niso učili na gimnaziji.

3. Takozvani »Schnellsederkurs« naj se ne otvorijo več. Namesto njih naj se otvorijo za maturante srednjih šol, ki se žele posvetiti učiteljskemu stanju, enoletni učni tečaj na učiteljskih. (Predl. tov. Gasparija.)

4. Višji šolski svet pošlji za šole v Krškem, Leskovcu, na Vidmu in v Rajhenburgu, ki so le četrt do pol ure vsaksebi oddaljene, in na katerih poučuje skupaj nad 30 učnih moči, posebnega učitelja srbohrvaščine. Ta naj bi vsaj skozi 1 leto poučeval srbohrvaščino vsaj na dveh izmed imenovanih ljudskih šol in na krški meščanski šoli. Učiteljstvo iz navedenih in znabiti še iz drugih bližnjih krajev, pa bi lahko v določenih urah pri tem pouku hospitiralo. Razum tega bi učitelj srbohrvaščine, ki bi v šoli poučeval le okrog 15 ur na teden, imel še posebne ure za učiteljstvo. Tako bi se taisto pričelo srbohrvaškega jezika tudi z ozirom na pravilen naglas in izgovarjavo, kar je pri samouku izključeno. Tudi bi se lahko poizkušali v praktičnih nastopih, pozneje pa bi že lahko sami za drugo učiteljstvo v okraju prirejali srbohrvaške tečaje in hospitacije. Učitelj, ki sam ni popolnoma vešč jezika, ga tudi uspešno ne bo mogel poučevati. Drugače je seveda s cirilico, ki se je vsakdo z lahkoto priučil. (Predlog tov. Levstika.)

5. Učiteljstvo protestira proti prikrašnjašim poročeniim učiteljem pri draginskih dokladah, obenem pa konstatira pomanjkanje stanovske zavednosti pri onih tovarišicah, ki so vsled prikrašnjaša izstopile iz stanovske organizacije. (Predl. tov. Goloba.)

6. Soglasno se sprejme tudi resolucija, v kateri se ponovno izraža energičen protest radf 5% odteglajev za uradniške konzume in resolucija, s katero se ponovno protestira proti nameščanju nekvalificiranega učiteljstva. Obe resoluciji se z utemeljitvijo pošljeta poverjenstvu UJU, da stori v tem oziru energične korake. Enako se tudi obnoviti resoluciji radi posebne izdaje »Uradnega lista« in glede delovanja, oziroma nedelavnosti krajin šolskih svetov.

VII. Tov. Klanšek je sprožil misel, da bi se oživotvorili učiteljski literarni krožki, ki bi družili na tem polju aktivno sodelujoče učiteljske moči in vse prijatelje tega dela. Na event. zborovanjih teh krožkov bi se izmenjavale kritične misli o posameznih novejših mladinsko literarnih delih, čitali lastni prozovodi, stavili nasveti uredništvom mladinskih listov in bi se reševala še marsikatera druga važna vprašanja.

Zbor odobrava ta predlog in se pozivljajo vsi oni tovariši in tovarišice v okraju, ki bi hoteli aktivno sodelovati v tem krožku, da se pismeno prijavijo tov. Klanšku v Trzinu, ki bi potem ob ugodni priliki sklical sestanek.

Tovarišica Kolnik vzpodbuja k podpisovanju brezobrestnega posojila za »Učit. konvikt« in razdeli med učiteljstvo položnice.

Po obodu je bil tovariški sestanek v gostilni Havelka, na katerem nam je društveni pevski zbor zapel nekaj lepih pesmi.

+ Prekmursko učiteljsko društvo je zborovalo prav uspešno dne 5. III. t. l. v Murski Soboti. Hospitalni smo deloma pri tov. g. Prelogovi, deloma pri tov. Čuček-u, ki delujeta na drž. osnovni šoli. Je pač veselo prisostvovati živemu pouku v šoli, pouku, ki ga vršijo za stvar vneta učitelji ter sprejemajo za stvar dovtorni učenci. Trud je sicer velik, a uspeh tem večji. Resno ginjeni smo bili v duhu tam doli na jugu, v krajih od nas odtrganih bratov ter na domlih pesal-

za Veliko Dolino. Stanovska zavest in čast stanu nam narekuje samoobrambo: **Dokler nima žaljeno učiteljstvo zadoščene, dotlej izmed naše organizacije nihče na Vel. Dolino!** Ako bo ostala šola še nadalje brez učiteljstva, bodo pametni starši, ki jih je dosti tam, prišli na pomoč oblasti in pomagali rešiti zadevo. Ne motimo se, ako trdimo, da se bo v doglednem času čul klic po Veliki Dolini: Hic niger est!

Zadeve ne bomo pustili izpred oči in še poročali.

Slovensko učiteljstvo in „Jugoslovenska Matica“.

Takoj, ko se je vsled laškega nasilja nad našimi podjarmljenimi brati, morala ustanoviti „Jugoslovenska Matica“, je slovensko učiteljstvo s skoraj celotnim vstopom v „Jugoslovensko Matico“, položilo naši prvi obrambni organizaciji trdne temelje.

Pozneje, ko se je stopnjevalo laško nasilje in ko je s tem rasla naloga „Jugoslovenske Matice“, je ostalo učiteljstvo vselej njen zvest podpornik in eden njenih najodličnejših sodelavcev. To se je izkazalo pri vseh prireditvah, kjer je ravno po zaslugi slovenskega učiteljstva z uspehom sodelovala šolska mladina in to se vidi tudi pri podružnicah „Jugoslovenske Matice“, kjer je učiteljstvo med njihovimi najagilnejšimi člani.

Najsijajnejše pa se je izkazalo slovensko učiteljstvo sedaj, ob priliki zbiranja »pirhov« za neodrešene brate in sestre. Že dosedaj, ko se je odzvala klica „Jugoslovenske Matice“ šele polovica šol (350), znašajo med šolsko mladino nabrani prispevki že 97.979 K 91 vinarjev. Upravičeno moremo upati, da naraste ta vsota, ko se prigrasijo še ostale šole, zelo znatno.*

Veliki uspeh pirhov ni razveseljav samo iz gmotnega stališča, ampak še veliko bolj iz moralnega, ker zgovorno izpričuje, da je naša mladina pridobljena za narodno delo, da bo naša mladina završila zmago našega popolnega ujedinjenja.

V imenu zatiranih, ki jim je z uspešno zbirko »pirhov«, ustvarilo slovensko učiteljstvo veselo Veliko noč, želi „Jugoslovenska Matica“ tudi dobrotniku zatiranih — slovenskemu učiteljstvu in naši vrli šolski mladini vesele Velikonočne praznike, z iskreno prošnjo, da vztrajajo v svojem delu, dokler ne bo uresničeno to, kar žele vsa srca patriotov.

Čast jugoslovenskemu učiteljstvu!

„Jugoslovenska Matica“ v Ljubljani.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

+ **Svima članovima glavnog odbora UJU.** Po rešenju izvršnog odbora UJU pozivaju se gospoda članovi glavnog odbora UJU, da dodju na sednicu, koja će se držati 24. aprila t. g. u Učiteljskom Domu u Beogradu.

Dnevni red:

1. Izbor novog predsednika glavnog odbora.
2. Izveštaj o organizaciji u svima pokrajinama.
3. Izveštaj o blagajni i budžetu.
4. Predlog za izmenu statuta.
5. O podizanju jugoslovenskog učit. doma.
6. Razgovor i rezolucije za donošenje novog zakona narod. školama za celo kraljevstvo.
7. Rezolucija o zaštiti steđenih prava učitelja i profesora gradjarskih i učiteljskih škola.
8. Predlozi i obaveštenja.

Potreba je, da svi članovi budu u Beogradu 23. aprila kako bi određeni posao bio započeo 24. aprila tačno u 9 časova pre podne.

Predsednik: M. V. Popović.

Sekretar: Vlad R. Petrović.

+ **Iz Maribora.** V četrtek, dne 3. marca so se zbrali predsedniki okraj, učiteljskih društev iz bivše Štajerske in Koroške, da se posvetujejo o okr. šolskih nadzornikih, nadzor. okoljih in volitvah zastopnikov v višji šolski svet.

Bila so zastopana malone vsa okr. učiteljska društva ter se je sklenilo zahtevati za bivšo Štajersko in Koroško 12 okraj. šolskih nadzornikov za ljudske šole in sicer za brežiško okr. glavarstvo 1 nadzornik, za celjsko brez šmarškega okraja 2 nadzor., za Konjice in Šmarje 1 nadz., celo okr. glavarstvo Maribor in mestne ljudske šole 3 nadz., Ljutomer, Gornja Radgona, Apaška Kotlina in močje del Prekmurja 1 nadz. okr. glavarstvo Slovenjgradec 1 nadz., Ptujsko okr. glavarstvo 2 nadzor., za Koroško 1 nadzor. Učiteljstvo marenberškega okraja izraza željo po združitvi s Koroško s sedežem okr. šol. nadzornika v Sp. Dravogradu. Vsled izredno slabih prometnih razmer bi ostalo okr. šol. nadzorniku v Slovenj. gradu še dovolj posla.

* Popolen seznam doslej nabranih darov prinesemo v prihodnji številki. Op. uredn.

Učiteljstvo Sloven. Bistrice je odločno proti temu, da bi se okraj priklonil Konjicam.

Za okraje, kjer bi prišli novi nadzorniki v poštev se sestavijo terno-predlogi. Meščanski-šolske nadzornike določijo mešč. učitelji sami.

Glede volitev zastopnikov v višji šolski svet se je sicer povdarjalo, da ravno obmejno šolstvo ne bo primerno zastopano, a ker se je večina društev izrekla za odlozga sosveta priporočene kandidate, glasuje vse učiteljstvo za »Tovarišu« objavljene kandidate, da se ne bo kršila disciplina.

+ **Na poziv učiteljskega društva mariborskega šolskega okraja** so se sešli dne 3. marca t. l. v Mariboru učiteljski pari Slovenije, da skupno protestirajo proti krivični odmeri dnevnice omoženim učiteljem. Tovarišica Mar. Goučeva iz Limbuša je v obširnem in temeljitem govoru povdarjala krivico, ki se godi poročenim učiteljem. Po končanem govoru se je vnela živahna debata, nakar so bile sprejete potrebne resolucije. Resolucije so se poslale vsem učiteljskim društvom, ki jih naj sprejmejo za svoje in in jih pošljejo nemudoma poverjenstvu Ljubljana, katero jih bo odpravilo na pristojna mesta. Pri sestanku navzoči poverjenik tov. L. Jelenc je obljubil, da stori tozadevno pri merodajnih čimteljih vse potrebne korake.

Društvene vesti.

+ **Novomeško učiteljsko društvo** ima svoj redni občni zbor v soboto dne 2. aprila t. l. ob pol 11. uri v deški šoli v Novem mestu po tem dnevnem redu:

1. Poročilo predsednika.
2. Podrobni učni načrti za zemljepis in zgodovino za eno-, dvo- in trirazrednice, poročevalci so bili izvoljeni na zadnjem zborovanju.
3. Poročilo tajnika in blagajnika, odobritev računov.
4. Volitev:
  - a) novega odbora;
  - b) pregledovalcev računov;
  - c) razsodišča;
  - d) odsekov.
5. Slučajnosti.

Odbor.

+ **Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj** zboruje v četrtek dne 7. aprila v Mariboru v mali dvorani Narodnega doma ob 10. uri s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika.
2. Zemljepisni pouk v osnovni šoli; praktični del. (Poroča tov. Klemenčič.)
3. Raznoterosti.

Ob 9. uri bo pevka vaja. Tovarišice pevke, tovariši pevci! Vadite do prihodnjic intenzivno iz II. zvezka Mohorjeve pesmarice pesmi »Na planine« (str. 111), »Prišla je miška« str. 129 in »Slovenska dežela« str. 191, ter ponovite že lani razdeljene »Koroške narodne pesmi« in jih prinesite s seboj. —

Polnoštevilne udeležbe se nadeja

Albin Spreitz, predsednik.

+ **Okrajno učiteljsko društvo Ljubljana** zboruje v soboto dne 9. aprila 1921 ob 6. uri zvečer na šoli pri sv. Jakobu.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika Fran Skulja.
2. Poročilo blagajnika Frid. Repovša.
3. Poimovanje čuta narodnosti v jugoslovanski šoli. (Poroča J. Ambrožič.)
4. Slučajnosti. Vabi odbor.

+ **Učiteljsko društvo za laški okraj** je zborovalo 6. februarja 1921 v šoli na Zidanem mostu. Predsednik tov. Gnus pozdravi navzoče, posebej še tov. Jeršeta, ki se je bil povrnil pred nekaj meseci iz ruskega vjetništva, — tov. Meška, ki se je kljub svoji boleznii udeležil zborovanja, — nadalje še nova člana tovarišico Bertoncljevo in tov. Bega. Spominja se umrlega zaslužnega tovariša Armina Gradišnika in pozove navzoče, da zaključijo njegovemu spominu trikrat »Slava«. Nato govori o važnih dogodkih, ki so se izvršili od zadnjega zborovanja na šolskopoličnem polju in izraza upanje, da bo doseglo učiteljstvo s složitnim nastopom vse, kar je potrebno za krepki razvoj in povzdigo šolstva.

Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri. — Dopis glede volitev v Višji šolski svet se vzame z odobravanjem na znanje. Tudi se izreče navzoče učiteljstvo soglasno za dosedanega nadzornika g. Cerneja, ki uživa splošno spoštovanje in zaupanje.

Tajnik tov. Vitko Jurko poda letno poročilo, iz katerega je razvidno, da šteje naše društvo 86 članov kakor še nikdar prej. Na novo je pristopilo k društvu 10 članov, izselili so se 4 in smrt nam je ugrabila 3. Društvo je zborovalo v minulnem letu 4krat. Vsled stavke rudarjev in železničarjev ni bilo dobiti prometnih zvez, da bi se društveniiki večkrat sešli k zborovanju. Predsedništvo je v enem slučaju tudi povabilo prof. dr. Pivka, ki je na zborovanju predaval o telovadbi.

Blagajnik tov. A. Hofbauer poda poročilo o stanju blagajne.

Pri volitvah novega odbora se izjavijo zborovalci soglasno za dosedanji odbor, računskima pregledovalcema pa sta izvoljena tovarišica Veržko in tov. Jerše, ki naj do prihodnjega zborovanja pregledata račune.

Sprejme se društvenina za novo društveno leto 300 K leto.

Slučajnosti in predlogi. — Izvoli se odsek, ki naj pregleda osnutek pravil za okr. učit. društva. V ta odsek so izvoljeni: tov. Gnus in Lebar in tovarišica Wesnorjeva. — Sklene se naročiti knjige »Slov. Solske Matice« in »Popotnika«. — V svrhu sestave podrobnega učnega načrta za zgodovino in zemljepisje se izvolji odsek, ki se sestane po Veliki noči na Dolu. V odseku so tovariši: Gnus, Omerza, Majar in Velkavrh. — Tov. Cimperšek pozivlja, naj bi se učiteljstvo on priklah spomnilo in darovalo namesto v druge namene raje za spomenik umrlemu tov. Zornu. — Tovarišica Omerzu opozarja na krivico, ki se godi omoženim učiteljem s tem, da so jim odmerjene manjše dnevnice kakor drugim. — Na predlog tov. predsednika pristopi društvo k poštnočkovernemu uradu. — Za prihodnje zborovanje, ki se bo vršilo v Laškem, je obljubil tov. Jerše predavanje iz življenja v Rusiji.

+ **Učiteljsko društvo za Ptuj in ptujski šolski okraj** je zborovalo 3. t. m. v Ptuj.

Predsednik pozdravi mešč. šolsko učiteljstvo in se mu zahvali za dosedanje delovanje v društvu. Tov. Šegula pojasni novo razmerje, ki je nastalo zaradi izstopa mešč. šol. učit.

Novi člani: Krista Ribarič, Ignac in Frančiška Čokl.

Izstopi: tovarišica Gomzi Marta (zaradi izstopa iz učit. službe); nadučitelj Wankmüller Albin je javil svoj izstop, potem ko je učiteljsko društvo zahtevalo, da se izjavi, ker je bilo njegovo ime že pred mesecem v »Slov. učiteljski med člani« Slovnškovke zveze.

Izrazi se sožalje okr. šol. nadzorniku tov. Fleretu, ki je izgubil, kar je človeku najdražje — svojo mater.

Predsednik prosi, da se pregledajo računi in da pregledniki poročajo pri prih. zborovanju, kateri člani še niso plačali. **Pozor, tovariši!** Po sklepu občnega zbora se mora plačati polovica članarine do 31. marca t. l. G. inž. Lupša nam je že tretjič predaval o Siamu. Predmet: **Ideja našega trgovskega stika z Azijo.** Z zanimanjem smo mu sledili v »španske vasi« daljnega iztoka. Kakor dober poznavalec razmer nas je zanimivo uvedel v skrivnosti več ali manj uspešnega trgovskega ltkanovanja evropskih / narodov v Siamu. Vsakega morajo danes zanimati ta vprašanja, vsakega, ki si želi krepkega raznaša jugoslovenske trgovine. In tega si želimo menda vsi. Tudi za to smo mu hvaležni, da nam je dal slišati o korupciji in slabih straneh bivše monarhije: veliko smo občutili sami, a nas vendar vesel, če nam o tem pripovedujejo ljudje, ki so uživali njene dobrote toliko sto km od črnočlutih mejnikov. — Hvala vam, g. inženir!

Pri razgovoru o volitvi zastopnikov v višji šol. svet, zahteva tovarišica Kankler, naj ima članica namestnice, ne pa namestnika. Sprejme se predlog, naj se to upošteva pri drugi volitvi.

»Slovenec« od 22. II. štev. 30 je prinesel o priliki smrti matere našega spoštovanega tov. nadzor. Flereta nesramno, neosnovano notico, češ, da je okrajni nadzor. poslal na šolska volitva poziv, naj se učiteljstvo udeleži pogreba, s komentarjem: »prav po demokratskos. Brezčastni dopisnik naj ve, da ga obsojajo lastni somišljeniki zaradi te laži. »Slovenec« se pošle popravek.

Ustanovl se v društvu pedagoški odsek, ki ima namen, obveščati člane o smereh in uspeših moderne pedagogike. V ta namen se naroče strokovne revije, tu- in inozemske. — Tajnik.

+ **Občnega zbora »Pedagoškega društva v Krškem«** dne 5. marca se je udeležilo 85 tovarišev-ic, ostali člani so večinoma pismeno opravili svojo odsotnost. Vsled ustanovitve lastne organizacije učiteljev mešč. šol je izstopilo 9 tovarišev, tako da društvo zdaj še šteje 115 članov.

I. Tov. predsednik povdarja v svojem pozdravnem nagovoru veliko važnost društvenih predavanj in vzpodbuja v vzgojnem, kulturnem in organizatoričnem delu izkušene tovariše in tovarišice, da vse svoje moči posvetijo šolstvu, narodni vzgoji in naši stanovski organizaciji. Zlasti je potrebno, da mlajše učiteljstvo pridobimo za društveno delo ter jih tudi vzpodbujamo in navajamo h kulturnemu delu med narodom. Kaj nam sicer pomaga ustanavljati razne društvene odseke, ako nam pa primanjkuje delavnih moči! — Tov. Vutkoviča naprosi, da bi še nadalje z isto vnemo kot doslej vodil društveni pevski zbor, ki pod njegovim spretnim vodstvom kaj lepo napreduje in s katerim društvu v kratkem priredi koncert v prid »Učit. konviktu«.

II. Tov. Levstik nam nato poda smernice, ki so ga vodile pri sestavi »Podrobnega učnega načrta za realije«. Ker je že teden dni pred zborovanjem poslal ta načrt šol. vodstvom na vpregled in v presojo, se je po predavanju razvila živahna debata, v katero so posegli tov. Rant, Rojc, Trost, Klanšek in Špenko. G. nadzornik Stiansny se predavatelju zahvali za trud in podarja, da bo ta podrobni načrt v dobro oporo zlasti učiteljem - začetnikom, ker se v opombi navajajo pomožne knjige, učne slike in čtivo.

III. Po tajn. poročilu je društvo priredilo v l. 1920, skupaj 10 zborovanj z 10 predavanji, (1 redni in 1 izredni občni zbor), v tek. letu pa 2 zborovanji z 2 predavanji.

Člani sta pregledala in našla v redu tov. Cvirn in Žagar. Z zadovoljstvom se konstatira, da so večinoma vsi člani že vposlali polletno članarino za tek. leto. Sprejme se predlog, da

vsak član prispeva letno 20 K za društvene potrebe. Letna članarina torej znaša 260 K. (Za drugo polletje pošlji vsak član po položnici 135 K).

IV. Nova pravila se sprejmejo brez izprememb, kakor jih je po osnutku predelal in razmeram priklonil v to pooblaščen odesk. Pravilom se je dodal tudi poslovnik. — Z ozirom na enotnost v organizaciji se je izpremenilo tudi društveno ime in se društvo zdaj imenuje »Učiteljsko društvo za krški okraj«.

V. Volitev se je vršila po listkih (kakor to določajo tudi nova pravila). Predsednikom je bil zopet izvoljen tov. Leop. Levstik, odbornikom so bili izvoljeni tov. Rant, Berčič, Lumaček, Golob, Klanšek in tovarišici Kolnik in Kobau, namestnikom pa tov. Grile, Aparnik in tovarišici Žagar in Vutkovič.

VI. Zbor je sprejel naslednje resolucije:

1. Odpravijo naj se manjšinske šole za toliko časa, dokler ne dobe Slovenec v Nemški Avstriji tistih pravic na šol. polju, ki so jim zagotovljene glasom mirovne pogodbe. (S posebnim zadovoljstvom smo naknadno sprejeli vest o tozadevnih ukrepih dež. vlade!)

Višji šolski svet naj nemudoma prekliče svoj odlok, po katerem se mora na večrazrednicah poučevati nemščina kot neobvezen predmet, ako se v posameznih razredih za ta pouk oglasi predpisano število otrok. V času, ko na Koroškem naš človek na cesti ne sme črhnuti slovenske besede, naj bi ni slovenske otroke poučevali v nemščini? Nikdar! Starši, ki to žele, naj preskrbe otrokom pravičen pouk.

2. Od učiteljskega naraščaja se zahtevaj vsaj dovršitev 4 razr. mešč. šole ali 4 razr. realke ali realne gimnazije. Učenci, ki so dovršili z dobrim uspehom 4. razred gimnazije morejo vstopiti na učiteljske le, če napravijo preje izpit iz opisne geometrije v obsegu snovi za 4. razrede realk in tudi izpit iz prostoročnega risanja, ako se tega predmeta niso učili na gimnaziji.

3. Takozvani »Schnellsederkurs« naj se ne otvorijo več. Namesto njih naj se otvorijo za maturante srednjih šol, ki se žele posvetiti učiteljskemu stanju, enoletni učni tečaj na učiteljskih. (Predl. tov. Gasparija.)

4. Višji šolski svet pošlji za šole v Krškem, Leskovcu, na Vidmu in v Rajhenburgu, ki so le četrt do pol ure vsaksebi oddaljene, in na katerih poučuje skupaj nad 30 učnih moči, posebnega učitelja srbohrvaščine. Ta naj bi vsaj skozi 1 leto poučeval srbohrvaščino vsaj na dveh izmed imenovanih ljudskih šol in na krški meščanski šoli. Učiteljstvo iz navedenih in znabiti še iz drugih bližnjih krajev, pa bi lahko v določenih urah pri tem pouku hospitiralo. Razum tega bi učitelj srbohrvaščine, ki bi v šoli poučeval le okrog 15 ur na teden, imel še posebne ure za učiteljstvo. Tako bi se taisto pričelo srbohrvaškega jezika tudi z ozirom na pravilen naglas in izgovorjavo, kar je pri samouku izključeno. Tudi bi se lahko poizkušali v praktičnih nastopih, pozneje pa bi že lahko sami za drugo učiteljstvo v okraju prirejali srbohrvaške tečaje in hospitacije. Učitelj, ki sam ni popolnoma vešč jezika, ga tudi uspešno ne bo mogel poučevati. Drugače je seveda s cirilico, ki se je vsakdo z lahkoto priučil. (Predlog tov. Levstika.)

5. Učiteljstvo protestira proti prikrašnjašim poročeniim učiteljem pri draginskih dokladah, obenem pa konstatira pomanjkanje stanovske zavednosti pri onih tovarišicah, ki so vsled prikrašnjaša izstopile iz stanovske organizacije. (Predl. tov. Goloba.)

6. Soglasno se sprejme tudi resolucija, v kateri se ponovno izraža energičen protest radf 5% odtegljajev za uradniške konzume in resolucija, s katero se ponovno protestira proti nameščanju nekvalificiranega učiteljstva. Obe resoluciji se z utemeljitvijo pošljeta poverjenstvu UJU, da stori v tem oziru energične korake. Enako se tudi obnoviti resoluciji radi posebne izdaje »Uradnega lista« in glede delovanja, oziroma nedelavnosti krajnih šolskih svetov.

VII. Tov. Klanšek je sprožil misel, da bi se oživotvorili učiteljski literarni krožki, ki bi družili na tem polju aktivno sodelujoče učiteljske moči in vse prijatelje tega dela. Na event. zborovanjih teh krožkov bi se izmenjavale kritične misli o posameznih novejših mladinsko literarnih delih, čitali lastni prozovodi, stavili nasveti uredništvom mladinskih listov in bi se reševala še marsikatera druga važna vprašanja.

Zbor odobrava ta predlog in se pozivljajo vsi oni tovariši in tovarišice v okraju, ki bi hoteli aktivno sodelovati v tem krožku, da se pismeno prijavijo tov. Klanšku v Trzinu, ki bi potem ob ugodni priliki sklical sestanek.

Tovarišica Kolnik vzpodbuja k podpisovanju brezobrestnega posojila za »Učit. konvikt« in razdeli med učiteljstvo položnice.

Po obodu je bil tovariški sestanek v gostilni Havelka, na katerem nam je društveni pevski zbor zapel nekaj lepih pesmi.

+ **Prekmursko učiteljsko društvo** je zborovalo prav uspešno dne 5. III. t. l. v Murski Soboti. Hospitalni smo deloma pri tov. g. Prelogovi, deloma pri tov. Čuček-u, ki delujeta na drž. osnovni šoli. Je pač veselo prisostvovati živemu pouku v šoli, pouku, ki ga vršijo za stvar vnati učitelji ter sprejemajo za stvar dovzetni učenci. Trud je sicer velik, a uspeh tem večji. Resno ginjeni smo bili v duhu tam doli na jugu, v krajih od nas odtrganih bratov ter na domlih pesal-

za Veliko Dolino. Stanovska zavest in čas stanu nam narekuje samoobrambo: **Dokler nima žaljeno učitelstvo zadoščene, dotlej izmed naše organizacije nihče na Vel. Dolino!** Ako bo ostala šola še nadalje brez učiteljstva, bodo pametni starši, ki jih je dosti tam, prišli na pomoč oblasti in pomagali rešiti zadevo. Ne motimo se, ako trdimo, da se bo v doglednem času čul klic po Veliki Dolini: Hic niger est!

Zadeve ne bomo pustili izpred oči in še poročali.

Slovensko učiteljstvo in „Jugoslovenska Matica“.

Takoj, ko se je vsled laškega nasilja nad našimi podjarmljenimi brati, morala ustanoviti „Jugoslovenska Matica“, je slovensko učiteljstvo s skoraj celotnim vstopom v „Jugoslovensko Matico“, položilo naši prvi obrambni organizaciji trdne temelje.

Pozneje, ko se je stopnjevalo laško nasilje in ko je s tem rasla naloga „Jugoslovenske Matice“, je ostalo učiteljstvo vselej njen zvest podpornik in eden njenih najodličnejših sodelavcev. To se je izkazalo pri vseh prireditvah, kjer je ravno po zaslugi slovenskega učiteljstva z uspehom sodelovala šolska mladina in to se vidi tudi pri podružnicah „Jugoslovenske Matice“, kjer je učiteljstvo med njihovimi najagilnejšimi člani.

Najsijajnejše pa se je izkazalo slovensko učiteljstvo sedaj, ob priliki zbiranja »pirhov« za neodrešene brate in sestre. Že dosedaj, ko se je odzvala klica „Jugoslovenske Matice“ šele polovica šol (350), znašajo med šolsko mladino nabrani prispevki že 97.979 K 91 vinarjev. Upravičeno moremo upati, da naraste ta vsota, ko se prigrasijo še ostale šole, zelo znatno.*

Veliki uspeh pirhov ni razveseljiv samo iz gmotnega stališča, ampak še veliko bolj iz moralnega, ker zgovorno izpričuje, da je naša mladina pridobljena za narodno delo, da bo naša mladina završila zmago našega popolnega ujedinjenja.

V imenu zatiranih, ki jim je z uspešno zbirko »pirhov«, ustvarilo slovensko učiteljstvo veselo Veliko noč, želi „Jugoslovenska Matica“ tudi dobrotniku zatiranih — slovenskemu učiteljstvu in naši vrli šolski mladini vesele Velikonočne praznike, z iskreno prošnjo, da vztrajajo v svojem delu, dokler ne bo uresničeno to, kar žele vsa srca patriotov.

Čast jugoslovenskemu učiteljstvu!

„Jugoslovenska Matica“ v Ljubljani.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

+ **Svima članovima glavnog odbora UJU.** Po rešenju izvršnog odbora UJU pozivaju se gospoda članovi glavnog odbora UJU, da dodju na sednicu, koja će se držati 24. aprila t. g. u Učiteljskom Domu u Beogradu.

Dnevni red:

1. Izbor novog predsednika glavnog odbora.
2. Izveštaj o organizaciji u svima pokrajinama.
3. Izveštaj o blagajni i budžetu.
4. Predlog za izmenu statuta.
5. O podizanju jugoslovenskog učit. doma.
6. Razgovor i rezolucije za donošenje novog zakona narod. školama za celo kraljevstvo.
7. Rezolucija o zaštiti steđenih prava učitelja i profesora gradjarskih i učiteljskih škola.
8. Predlozi i obaveštenja.

Potreba je, da svi članovi budu u Beogradu 23. aprila kako bi određeni posao bio započeo 24. aprila tačno u 9 časova pre podne.

Predsednik: M. V. Popović.

Sekretar: Vlad R. Petrović.

+ **Iz Maribora.** V četrtek, dne 3. marca so se zbrali predsedniki okraj, učiteljskih društev iz bivše Štajerske in Koroške, da se posvetujejo o okr. šolskih nadzornikih, nadzor. okoljih in volitvah zastopnikov v višji šolski svet.

Bila so zastopana malone vsa okr. učiteljska društva ter se je sklenilo zahtevati za bivšo Štajersko in Koroško 12 okraj. šolskih nadzornikov za ljudske šole in sicer za brežiško okr. glavarstvo 1 nadzornik, za celjsko brez šmarškega okraja 2 nadzor., za Konjice in Šmarje 1 nadz., celo okr. glavarstvo Maribor in mestne ljudske šole 3 nadz., Ljutomer, Gornja Radgona, Apaška Kotlina in močje del Prekmurja 1 nadz. okr. glavarstvo Slovenjgradec 1 nadz., Ptujsko okr. glavarstvo 2 nadzor., za Koroško 1 nadzor. Učiteljstvo marenberškega okraja izraza željo po združitvi s Koroško s sedežem okr. šol. nadzornika v Sp. Dravogradu. Vsled izredno slabih prometnih razmer bi ostalo okr. šol. nadzorniku v Slovenj. gradcu še dovolj posla.

* Popolen seznam doslej nabranih darov prinesemo v prihodnji številki. Op. uredn.

Učiteljstvo Sloven. Bistrice je odločno proti temu, da bi se okraj priklonil Konjicam.

Za okraje, kjer bi prišli novi nadzorniki v poštev se sestavijo terno-predlogi. Meščanski-šolske nadzornike določijo mešč. učitelji sami.

Glede volitev zastopnikov v višji šolski svet se je sicer povdarjalo, da ravno obmejno šolstvo ne bo primerno zastopano, a ker se je večina društev izrekla za odlozga sosveta priporočene kandidate, glasuje vse učiteljstvo za »Tovarišu« objavljene kandidate, da se ne bo kršila disciplina.

+ **Na poziv učiteljskega društva mariborskega šolskega okraja** so se sešli dne 3. marca t. l. v Mariboru učiteljski pari Slovenije, da skupno protestirajo proti krivični odmeri dnevnice omoženim učiteljem. Tovarišica Mar. Goučeva iz Limbuša je v obširnem in temeljitem govoru povdarjala krivico, ki se godi poročenim učiteljem. Po končanem govoru se je vnela živahna debata, nakar so bile sprejete potrebne resolucije. Resolucije so se poslale vsem učiteljskim društvom, ki jih naj sprejmejo za svoje in in jih pošljejo nemudoma poverjenstvu Ljubljana, katero jih bo odpravilo na pristojna mesta. Pri sestanku navzoči poverjenik tov. L. Jelenc je obljubil, da stori tozadevno pri merodajnih čimteljih vse potrebne korake.

Društvene vesti.

+ **Novomeško učiteljsko društvo** ima svoj redni občni zbor v soboto dne 2. aprila t. l. ob pol 11. uri v deški šoli v Novem mestu po tem dnevnem redu:

1. Poročilo predsednika.
2. Podrobni učni načrti za zemljepis in zgodovino za eno-, dvo- in trirazrednice, poročevalci so bili izvoljeni na zadnjem zborovanju.
3. Poročilo tajnika in blagajnika, odobritev računov.
4. Volitev:
  - a) novega odbora;
  - b) pregledovalcev računov;
  - c) razsodišča;
  - d) odsekov.
5. Slučajnosti.

Odbor.

+ **Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj** zboruje v četrtek dne 7. aprila v Mariboru v mali dvorani Narodnega doma ob 10. uri s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika.
2. Zemljepisni pouk v osnovni šoli; praktični del. (Poroča tov. Klemenčič.)
3. Raznoterosti.

Ob 9. uri bo pevka vaja. Tovarišice pevke, tovariši pevci! Vadite do prihodnjic intenzivno iz II. zvezka Mohorjeve pesmarice pesmi »Na planine« (str. 111), »Prišla je miška« str. 129 in »Slovenska dežela« str. 191, ter ponovite že lani razdeljene »Koroške narodne pesmi« in jih prinesite s seboj.

Polnoštevilne udeležbe se nadeja

Albin Spreitz, predsednik.

+ **Okrajno učiteljsko društvo Ljubljana** zboruje v soboto dne 9. aprila 1921 ob 6. uri zvečer na šoli pri sv. Jakobu.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika Fran Skulja.
2. Poročilo blagajnika Frid. Repovša.
3. Poimovanje čuta narodnosti v jugoslovanski šoli. (Poroča J. Ambrožič.)
4. Slučajnosti. Vabi odbor.

+ **Učiteljsko društvo za laški okraj** je zborovalo 6. februarja 1921 v šoli na Zidanem mostu. Predsednik tov. Gnuš pozdravi navzoče, posebej še tov. Jeršeta, ki se je bil povrnil pred nekaj meseci iz ruskega vjetništva, — tov. Meška, ki se je kljub svoji boleznii udeležil zborovanja, — nadalje še nova člana tovarišico Bertoncljevo in tov. Bega. Spominja se umrlega zaslužnega tovariša Armina Gradišnika in pozove navzoče, da zaključijo njegovemu spominu trikrat »Slava«. Nato govori o važnih dogodkih, ki so se izvršili od zadnjega zborovanja na šolskopoličnem polju in izraza upanje, da bo doseglo učiteljstvo s složitnim nastopom vse, kar je potrebno za krepki razvoj in povzdigo šolstva.

Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri. — Dopis glede volitev v Višji šolski svet se vzame z odobravanjem na znanje. Tudi se izreče navzoče učiteljstvo soglasno za dosedanega nadzornika g. Cerneja, ki uživa splošno spoštovanje in zaupanje.

Tajnik tov. Vitko Jurko poda letno poročilo, iz katerega je razvidno, da šteje naše društvo 86 članov kakor še nikdar prej. Na novo je pristopilo k društvu 10 članov, izselili so se 4 in smrt nam je ugrabila 3. Društvo je zborovalo v minulnem letu 4krat. Vsled stavke rudarjev in železničarjev ni bilo dobiti prometnih zvez, da bi se društveniiki večkrat sešli k zborovanju. Predsedništvo je v enem slučaju tudi povabilo prof. dr. Pivka, ki je na zborovanju predaval o telovadbi.

Blagajnik tov. A. Hofbauer poda poročilo o stanju blagajne.

Pri volitvah novega odbora se izjavijo zborovalci soglasno za dosedanji odbor, računskima pregledovalcema pa sta izvoljena tovarišica Veržko in tov. Jerše, ki naj do prihodnjega zborovanja pregledata račune.

Sprejme se društvenina za novo društveno leto 300 K leto.

Slučajnosti in predlogi. — Izvoli se odsek, ki naj pregleda osnutek pravil za okr. učit. društva. V ta odsek so izvoljeni: tov. Gnuš in Lebar in tovarišica Wesnorjeva. — Sklene se naročiti knjige »Slov. Solske Matice« in »Popotnika«. — V svrhu sestave podrobnega učnega načrta za zgodovino in zemljepisje se izvolji odsek, ki se sestane po Veliki noči na Dolu. V odseku so tovariši: Gnuš, Omerza, Majar in Velkavrh. — Tov. Cimperšek pozivlja, naj bi se učiteljstvo on priklah spomnilo in darovalo namesto v druge namene raje za spomenik umrlemu tov. Zornu. — Tovarišica Omerzu opozarja na krivico, ki se godi omoženim učiteljem s tem, da so jim odmerjene manjše dnevnice kakor drugim. — Na predlog tov. predsednika pristopi društvo k poštnočkovernemu uradu. — Za prihodnje zborovanje, ki se bo vršilo v Laškem, je obljubil tov. Jerše predavanje iz življenja v Rusiji.

+ **Učiteljsko društvo za Ptuj in ptujski šolski okraj** je zborovalo 3. t. m. v Ptuj.

Predsednik pozdravi mešč. šolsko učiteljstvo in se mu zahvali za dosedanje delovanje v društvu. Tov. Šegula pojasni novo razmerje, ki je nastalo zaradi izstopa mešč. šol. učit.

Novi člani: Krista Ribarič, Ignac in Frančiška Čokl.

Izstopi: tovarišica Gomzi Marta (zaradi izstopa iz učit. službe); nadučitelj Wankmüller Albin je javil svoj izstop, potem ko je učiteljsko društvo zahtevalo, da se izjavi, ker je bilo njegovo ime že pred mesecem v »Slov. učiteljski med člani« Slovnškovke zveze.

Izrazi se sožalje okr. šol. nadzorniku tov. Fleretu, ki je izgubil, kar je človeku najdražje — svojo mater.

Predsednik prosi, da se pregledajo računi in da predgladni poročajo pri prih. zborovanju, kateri člani še niso plačali. **Pozor, tovariši!** Po sklepu občnega zbora se mora plačati polovica članarine do 31. marca t. l. G. inž. Lupša nam je že tretjič predaval o Siamu. Predmet: **Ideja našega trgovskega stika z Azijo.** Z zanimanjem smo mu sledili v »španske vasi« daljnega iztoka. Kakor dober poznavalec razmer nas je zanimivo uvedel v skrivnosti več ali manj uspešnega trgovskega itekovanja evropskih / narodov v Siamu. Vsakega morajo danes zanimati ta vprašanja, vsakega, ki si želi krepkega raznaša jugoslovanske trgovine. In tega si želimo menda vsi. Tudi za to smo mu hvaležni, da nam je dal slišati o korupciji in slabih straneh bivše monarhije: veliko smo občutili sami, a nas vendar veselilo, če nam o tem pripovedujejo ljudje, ki so uživali njene dobrote toliko sto km od črnočrtilih mejnikov. — Hvala vam, g. inženir!

Pri razgovoru o volitvi zastopnikov v višji šol. svet, zahteva tovarišica Kankler, naj ima članica namestnika, ne pa namestnika. Sprejme se predlog, naj se to upošteva pri drugi volitvi.

»Slovenec« od 22. II. štev. 30 je prinesel o priliki smrti matere našega spoštovanega tov. nadzor. Flereta nesramno, neosnovano notico, češ, da je okrajni nadzor. poslal na šolska volitva poziv, naj se učiteljstvo udeleži pogreba, s komentarjem: »prav po demokratskos. Brezčastni dopisnik naj ve, da ga obsojajo lastni somišljeniki zaradi te laži. «Slovenec» se pošle popravek.

Ustanovl se v društvu pedagoški odsek, ki ima namen, obveščati člane o smereh in uspehih moderne pedagogike. V ta namen se naroče strokovne revije, tu- in inozemske. — Tajnik.

+ **Občnega zbora »Pedagoškega društva v Krškem«** dne 5. marca se je udeležilo 85 tovarišev-ic, ostali člani so večinoma pismeno opravili svojo odsotnost. Vsled ustanovitve lastne organizacije učiteljev mešč. šol je izstopilo 9 tovarišev, tako da društvo zdaj šteje 115 članov.

I. Tov. predsednik povdarja v svojem pozdravnem nagovoru veliko važnost društvenih predavanj in vzpodbuja v vzgojnem, kulturnem in organizatoričnem delu izkušene tovariše in tovarišice, da vse svoje moči posvetijo šolstvu, narodni vzgoji in naši stanovski organizaciji. Zlasti je potrebno, da mlajše učiteljstvo pridobimo za društveno delo ter jih tudi vzpodbujamo in navajamo h kulturnemu delu med narodom. Kaj nam sicer pomaga ustanavljati razne društvene odseke, ako nam pa primanjkuje delavnih moči! — Tov. Vutkoviča naprosi, da bi še nadalje z isto vnemo kot doslej vodil društveni pevski zbor, ki pod njegovim spretnim vodstvom kaj lepo napreduje in s katerim društvu v kratkem priredi koncert v prid »Učit. konviktu«.

II. Tov. Levstik nam nato poda smernice, ki so ga vodile pri sestavi »Podrobnega učnega načrta za realije«. Ker je že teden dni pred zborovanjem poslal ta načrt šol. vodstvom na vpregled in v presojo, se je po predavanju razvila živahna debata, v katero so posegli tov. Rant, Rojc, Trost, Klanšek in Špenko. G. nadzornik Stiansny se predavatelju zahvali za trud in podarja, da bo ta podrobni načrt v dobro oporo zlasti učiteljem - začetnikom, ker se v opombi navajajo pomožne knjige, učne slike in čtivo.

III. Po tajn. poročilu je društvo priredilo v l. 1920, skupaj 10 zborovanj z 10 predavanji, (1 redni in 1 izredni občni zbor), v tek. letu pa 2 zborovanji z 2 predavanji.

Člani sta pregledala in našla v redu tov. Cvirn in Žagar. Z zadovoljstvom se konstatira, da so večinoma vsi člani že vposlali polletno članarino za tek. leto. Sprejme se predlog, da

vsak član prispeva letno 20 K za društvene potrebe. Letna članarina torej znaša 260 K. (Za drugo polletje pošlji vsak član po položnici 135 K).

IV. Nova pravila se sprejmejo brez izprememb, kakor jih je po osnutku predelal in razmeram priklonil v to pooblaščen odesk. Pravilom se je dodal tudi poslovnik. — Z ozirom na enotnost v organizaciji se je izpremenilo tudi društveno ime in se društvo zdaj imenuje »Učiteljsko društvo za krški okraj«.

V. Volitev se je vršila po listkih (kakor to določajo tudi nova pravila). Predsednikom je bil zopet izvoljen tov. Leop. Levstik, odbornikom so bili izvoljeni tov. Rant, Berčič, Lumaček, Golob, Klanšek in tovarišici Kolnik in Kobau, namestnikom pa tov. Grile, Aparnik in tovarišici Žagar in Vutkovič.

VI. Zbor je sprejel naslednje resolucije:

1. Odpravijo naj se manjšinske šole za toliko časa, dokler ne dobe Slovenec v Nemški Avstriji tistih pravic na šol. polju, ki so jim zagotovljene glasom mirovne pogodbe. (S posebnim zadovoljstvom smo naknadno sprejeli vest o tozadevnih ukrepih dež. vlade!)

Višji šolski svet naj nemudoma prekliče svoj odlok, po katerem se mora na večrazrednicah poučevati nemščina kot neobvezen predmet, ako se v posameznih razredih za ta pouk oglasi predpisano število otrok. V času, ko na Koroškem naš človek na cesti ne sme črhnuti slovenske besede, naj bi ni slovenske otroke poučevali v nemščini? Nikdar! Starši, ki to žele, naj preskrbe otrokom pravičen pouk.

2. Od učiteljskega naraščaja se zahtevaj vsaj dovršitev 4 razr. mešč. šole ali 4 razr. realke ali realne gimnazije. Učenci, ki so dovršili z dobrim uspehom 4. razred gimnazije morejo vstopiti na učiteljske le, če napravijo preje izpit iz opisne geometrije v obsegu snovi za 4. razred realk in tudi izpit iz prostoročnega risanja, ako se tega predmeta niso učili na gimnaziji.

3. Takozvani »Schnellsederkurs« naj se ne otvorijo več. Namesto njih naj se otvorijo za maturante srednjih šol, ki se žele posvetiti učiteljskemu stanju, enoletni učni tečaj na učiteljskih. (Predl. tov. Gasparija.)

4. Višji šolski svet pošlji za šole v Krškem, Leskovcu, na Vidmu in v Rajhenburgu, ki so le četrt do pol ure vsaksebi oddaljene, in na katerih poučuje skupaj nad 30 učnih moči, posebnega učitelja srbohrvaščine. Ta naj bi vsaj skozi 1 leto poučeval srbohrvaščino vsaj na dveh izmed imenovanih ljudskih šol in na krški meščanski šoli. Učiteljstvo iz navedenih in znabiti še iz drugih bližnjih krajev, pa bi lahko v določenih urah pri tem pouku hospitiralo. Razum tega bi učitelj srbohrvaščine, ki bi v šoli poučeval le okrog 15 ur na teden, imel še posebne ure za učiteljstvo. Tako bi se taisto pričelo srbohrvaškega jezika tudi z ozirom na pravilen naglas in izgovorjavo, kar je pri samouku izključeno. Tudi bi se lahko poizkušali v praktičnih nastopih, pozneje pa bi že lahko sami za drugo učiteljstvo v okraju prirejali srbohrvaške tečaje in hospitacije. Učitelj, ki sam ni popolnoma vešč jezika, ga tudi uspešno ne bo mogel poučevati. Drugače je seveda s cirilico, ki se je vsakdo z lahkoto priučil. (Predlog tov. Levstika.)

5. Učiteljstvo protestira proti prikrašjanju poročenih učiteljev pri draginskih dokladah, obenem pa konstatira pomanjkanje stanovske zavednosti pri onih tovarišicah, ki so vsled prikrašjanja izstopile iz stanovske organizacije. (Predl. tov. Goloba.)

6. Soglasno se sprejme tudi resolucija, v kateri se ponovno izraža energičen protest radf 5% odtegljajev za uradniške konzume in resolucija, s katero se ponovno protestira proti nameščanju nekvalificiranega učiteljstva. Obe resoluciji se z utemeljitvijo pošljeta poverjenstvu UJU, da stori v tem oziru energične korake. Enako se tudi obnoviti resoluciji radi posebne izdaje »Uradnega lista« in glede delovanja, oziroma nedelavnosti krajnih šolskih svetov.

VII. Tov. Klanšek je sprožil misel, da bi se oživotvorili učiteljski literarni krožki, ki bi družili na tem polju aktivno sodelujoče učiteljske moči in vse prijatelje tega dela. Na event. zborovanjih teh krožkov bi se izmenjavale kritične misli o posameznih novejših mladinsko literarnih delih, čitali lastni prozovodi, stavili nasveti uredništvom mladinskih listov in bi se reševala še marsikatera druga važna vprašanja.

Zbor odobrava ta predlog in se pozivljajo vsi oni tovariši in tovarišice v okraju, ki bi hoteli aktivno sodelovati v tem krožku, da se pismeno prijavijo tov. Klanšku v Trzinu, ki bi potem ob ugodni priliki sklical sestanek.

Tovarišica Kolnik vzpodbuja k podpisovanju brezobrestnega posojila za »Učit. konvikt« in razdeli med učiteljstvo položnice.

Po obodu je bil tovariški sestanek v gostilni Havelka, na katerem nam je društveni pevski zbor zapel nekaj lepih pesmi.

+ **Prekmursko učiteljsko društvo** je zborovalo prav uspešno dne 5. III. t. l. v Murski Soboti. Hospitalni smo deloma pri tov. g. Prelogovi, deloma pri tov. Čuček-u, ki delujeta na drž. osnovni šoli. Je pač veselo prisostvovati živemu pouku v šoli, pouku, ki ga vršijo za stvar vneta učitelji ter sprejemajo za stvar dovtorni učenci. Trud je sicer velik, a uspeh tem večji. Resno ginjeni smo bili v duhu tam doli na jugu, v krajih od nas odtrganih bratov ter na domlih pesal-

nov slovenskih. Vzneseno lopa in resna in pomembna je bila deklamacija v domoljubju vnetega dečka. Za haskovit užitek najlepša hvala.

G. ravnatelj Sadar je podaval o risanju. Teorijski del poročila bo čitati v »Popotniku«. Praktični del je bil naravnost dobrodošel. Saj smo menda po večini nestrokovnjaki na polju moderne risanja, a tudi za večake in spretno je bilo novega dovolj. G. poročevalec Sadar nameni, da bo priredil konec meseca junija razstavo risb v Sp. Lendavi. Poziva navzoče, da podpirajo to podjetje. Obžalujemo samo, da po razkazani naravni in plodnosni metodi ne moremo že danes risati povsod. Ni dobili potrebnega materiala in draginja zapreči marsikaj. Na kmetih imamo prepolne razrede, v posledicah vojne in drugih razmer pa se moramo zadovoljiti s fragmenti kamenitih tablic ter z omejitvijo napismenosti.

Tov. g. Kontler bo na prihodnjem zborovanju razkazoval način postopanja pri ris. pouku na osnovnih šolah, ki se bavijo s skromno opremo.

Tov. Požegar je razložil pomen uč. konvencije v Ljubljani, ter pozval društvenike, da pospešijo potrebno gradbo z denarnimi doneski.

Tovarišica gospa Klaus iz Turnišča položi 1000 K posojila. Da bi našla posnemalcev ozr. posnemalk.

G. ravn. Sadar je predlagal, da se naj goji v društvu hudi petje. Umestnosti predloga smo pritrdili vsi. Snovali bomo pevski odsek. Tov. g. Rožanc je predlagal, da pristopi društvo k ekonomski prometu. Soglasno sprejeto. Na prihodnjih zborovanjih bomo slišali podavanja o fonometriki, velezanimivi metodi poučevanja prvenec ter o li. š. telovadbi v moderni jugoslovanski smeri.

Po triinpolurnem zborovanju smo se sešli v gostilni Benko. Kakor nas veže resnoba poklica, tako nas veže in družni tovariški prijateljstvo. Poslušali smo prelepo določje domovinske pesni ter uživali prijetnost družbe odkritih tovarišev in tovarišic: »Kjer srce k srcu govori, tam ni prevare, ni laži,« pravi E. Gangl. In tako je in bo vselej!

V tem pogledu je spregovoril tov. Požegar besedo o človeku kot družabnem bitju, povdijajoč, da sloni konečno sreča posameznika kakor sreča človeške družbe na spoznanju človeške isode, ki nas dovede do plemenitega občevanja drugega z drugim.

Konečno v ponov računsko vajo. Zborovalcev je bilo dvomestno število s številčno vsoto sedem. Če bi zamenjali mesta števk, bilo bi zborovalcev 27 manj.

Veselo. Veliko noč, vstajanja krepko moč želi A. Požegar.

+ Slovenjbiški učiteljsko društvo je zborovalo dne 10. marca t. l. v dekliški šoli v Slovenski Bistrici.

Predsednik, tovariš Karbaš, odpravi zborovanje z nagovorom, v katerem povdarja, da morajo društveno delo izvrševati vsi člani, vsak po svoji moči. Društvu je na srcu troje nalog: 1. nadaljna izobrazba njegovih članov; 2. utrditve našega gmetnega položaja in 3. gojitev tovarištva.

Prav pristočno pozdravi našega nadzornika g. Lichtenwallnerja in na novo vstopivšega člana tovariša Kovačiča iz Pragerskega ter čestita tovarišu Rainerju, ki se je pred kratkim poročil.

Nadalje prečita več važnih dopisov, ki se tičejo društvenih zadev in poroča o poteku mariborskega sestanka predsednikov učiteljskih društev na bivšem Štajerskem.

Izmed 47 članov našega društva je tokrat 9 odsotnih, izmed katerih so se opravičili: Hribarjeva, Lah, Horn, Povh Ivan in Povh Staniko. Zaradi spremembe bomo prihodnjie zapisali ime, ki se ne bodo opravičili.

Tovarišica Jenkova javlja svoj izstop iz društva, ker bo pristopila mariborskemu učiteljskemu društvu.

Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri. Kot tretja točka dnevnega reda sledi predavanje z. nadzornika Lichtenwallnerja: Smerice za sestavo podrobnega učnega načrta za zemljepis in zgodovino.

Poznamo g. podavatelja že od prejšnjih let kot temeljitega poznavalca teh strok, zato smo vedeli, da nam bo s svojim predavanjem mnogo nudil. Zalbog se nismo mogli muditi pri stvkih z bogato vsebino — in to so bili brez izjeme vsi — zato iskreno želimo, da objavi g. nadzornik svoje delo v »Popotniku«, kjer bo dostopno nam, ki se hočemo vanj uglobiti in onim, ki ga niso slišali.

Pri svojem predavanju omenja glavni učni post. po katerih se podajata ta predmeta in nastava razlike med obema metodama. Zelo zanimiva slika moderne principa, na katere naj se opira novi učni načrt.

Predsednik se g. podavatelju iskreno zahvaljuje za vsestranski in nad vse zanimivi referat.

V delovni odbor za sestavo podrobnih učnih načrtov so voljeni: Karbaš, Feigel, Krajnc, Vari, Samperl, Planer; v pododsek pa: Povh, Kovačič, Tomažič, Sabati, Koki, Vobič, Kopriva Avust, Jenko, Kopriva Emilija, Babšek, Kukovič, Planer, Karbaš, Feigel, Novak Franc., Janžekovič, Samperl, Krajnc, Vari, Maisel.

Pri slučajnostih se določi članarina na 240 in 300 K, slednje ostanejo za društvo.

»Naš Glas« zahteva v 7. številki kritično argumentacijo za upravičenost naše plače. Učiteljsko slovenjbiškiškega okraja ne mara svojega dragocenega, vzgoji, pouku in izvenšolskemu kulturnemu delu posvečenega časa žrtvovati brezplodnim potnikom. Ne čutimo nikake potrebe, zagovarjati upravičenost svoje plače, ker se zavedamo, da jo zaslužimo s svojim delom in napotom.

Ker je bil izčrpan dnevni red, je zaključil predsednik zborovanje.

Tajnica.
+ Učiteljsko društvo za celjski okraj je zborovalo, dne 10. marca t. l. v Celju ob prv obilni udeležbi. Tov. preds. Sivka pozdravi navzoče tovariše in tovarišice, obžaluje izstop strokovnega učiteljskega našega društva, želi tej novi organizaciji obilo uspeha in poudarja, da nam bodo ti tovariši pri naših zborovanjih vselej dobro došli. Nadalje pozdravi iz ruskega ujetništva vrtniškega tovariša Rudolfa Zupanka. Namesto izstopivših tovarišev odborov iz meščanskih šol se izvolijo v društveni odbor: Tov. Joško Bizjak (podpr.) in tov. Lj. Schreinerjeva ter S. Petrovič (odbornika). Dopisi:

Prečita se odgovor tov. Luznarja, ki nam v imenu poverjenišva UJU poroča o stanju blagajne ter njenih dohodkih in izdatkih. Po dolgotrajni debati, pri kateri se je zlasti poudarjalo, da bi moralo poverjenišvo v taki važni zadevi sklicati vsaj sejo širšega odbora, se je sklenilo, zvišati članarino za tekoče društveno leto na 260 K. Članarina se plača polletno. Prva polovica t. j. 130 + 24 (Jug. Mat.) se ima vpslati do 1. aprila tov. Wudlerju v Celje. Člani Jug. Matice, ki plačujejo članarino pri svojih podružnicah, naj to naznanijo društvenemu blagajničarju.

Prečita se dopis poverjenišva glede volitve in nominiranja treh učiteljskih zastopnikov v višji šolski svet. Tov. predsednik apelira na društvenike, da nastopijo pri predstojeh volitvah solidarno. S tem povzdignemo izgled našega stanu ter pokažemo vsej jugoslovanski javnosti, da stoji naša organizacija na trdem temelju.

Nadalje se prečita okrožnica glede imenovanja novih šolskih nadzornikov. Učiteljsvo se je oglasno izreklo za dosedanega tov. nadzornika L. Černeja.

Tov. L. Voglar nam poroča o sestanku zakonskih parov v Mariboru. Zapostavljanje omejenih učiteljev pri odmeri drag. doklad se vzame enoglasno na znanje.

Sledilo je na to predavanje ravnatelja Se-rainjnika o temi: »Nekaj naziranj iz teoretične kemije.«

Poslušalci so z vsem in z velikim navdušenjem sledili globoko znanstvenim izvajanjem ter z glasnim plaskanjem izrazili svojo zadovoljnost.

Tov. Bizjak, ravnatelj Brinar in Hvac nam podajo temeljita poročila o podrobnem učnem načrtu za zemljepis in zgodovinski pouk, tov. Černeji Ivan pa nam podaja nekaj zanimivih smernic v svrhu sestave novih učnih načrtov za ta predmeta.

Vsem referentom se tov. predsednik za njihov trud prav iskreno zahvali.

Prihodnje zborovanje začetkom aprila!

Vestnik meščanskih šol.

+ Društvo meščanskih učiteljev. Ravnateljstvom! Blagajnik imenovanega društva prosi, da naj mu zamudniki kolikor mogoče hitro pošljejo članarino in imenik članov z navedbo organizacije. Nujno potrebno je tudi, da mu vsa ravnateljstva, ki tega do sedaj še niso naredila, pošljejo tudi za marec kakor tudi za naprej natančen seznam, koliko so posamezni člani že plačali članarine UJU, in vedno tudi, koliko je od poslanega za naše društvo in koliko za UJU. Ker so razna ravnateljstva poslala različne svote brez navedbe imena, so nastale netilube nejasnosti. Pavel Kunaver, blagajnik, H. deška meščanska šola, Ljubljana VII.

Iz Jugoslavije.

— Glasovi z dežele. Na letake, ki so jih Slomškarji razpošiljali v svet, smo prejeli večje število dopisov, katerih vsebina se več ali manj krije v obsodbi za-hrbtnege rovarjenja prijateljev iz nasprotnege tabora. Ker nam primanjkuje prostora v listu, ne moremo dopisov priobčiti, dasi bi to prav radi storili že iz razloga, da pokažemo, kako razpoloženje je vladalo na deželi ob času volitev v višji šolski svet. »Meni letaka nezadovoljni tovariši niso poslali, in če bi mi poslali sto letakov, bilo bi vse zastoj.« nam piše v delu osiveli tovariš iz bivše Štajerske. Zopet drugi: »Imena so vzeta iz vseh ureh list t. j. UJU. »malkontentov« in Slomškarjev. S tem je namen očividan, a obenem grd, podel, sramoten. Letaka nimam, a videl sem ga pri tov. K. Storitve svojo dolžnost ter opozorite na to klerikalno lopovstvo, opomnite ljudi na disciplino! Tudi meni ni vse všeč, a disciplino poznam in tako važni in za naš stan in šolo odločilni uri!« In dalje tretji: »Mladina, poglej, kaj smo storili od l. 1890. dalje in sodi! Videla boš, koliko smo pretrpeli preganjanj i, dr., pa smo se vendar držali »Zaveze« in šli na roko tistim, katere smo izvolili svojim zastopnikom. »Vedno naprej in

navzgor«, je bila naša parola. Čeravno nas je bilo mnogo nezadovoljnežev, šteje-mo si vendar v čast, da nismo podirali, ampak vedno pomagali pri zgradbi, katero smo dočakali, da je prišla pod streho v UJU.« »Star borec« dostavlja svojim iz-vajanjem: »Tudi je nekaj takih ljudi, ki predlagajo, da naj bi bile vse naše orga-nizacije nepolitične, naše glasilo »U. T.« naj bi se vzdržalo vsake politike itd. Jaz ne vem, kako si to predstavljajo. Niti Ma-rijine družbe ne morejo obstojati danda-nes brez politike. Ako bi bilo naše UJU rojeno v srčički, t. j. ako bi imeli zagoto-vilo, da se bo naše šolstvo razvijalo ne-moteno, potem že. A tega zagotovila ni in tudi ne bo. Nasprotniki šole nam bodo metali vedno polena pod nože. Kar smo lo zdaj storili, smo storili toliko, da nas vse hvali in občuduje. Stavi se nas v iz-gled drugim organizacijam, znamenje, da smo hodili po pravi poti, katero priporo-čamo tudi našim zanamcem. Iz »Našega Glasa« povzemamo, kako trdo gre z orga-nizacijami javnih uslužbencev, čeprav se nahajajo v dosti boljših razmerah, kakor smo se mi nahajali. Kdor pa želi stanu do-bro, naj se ne skriva za letake, stopi naj na dan — na plan, in hvaležni mu bomo mi in hvaležni mu bodo naši zanamci!«

— **Nedemokratsko naziranje.** Pod tem naslovom smo prejeli: Odbor ljubljanskega učiteljskega društva je pričel zopet delati razlike in prepade med nadučiteljem in učiteljem ter celo med učiteljem in učiteljico. Že zdavno je upeljano pri naši organizaciji to načelo, da smo v organizaciji vsi enaki in ravnopravni ter ne poznamo razlike med učiteljem in nadučiteljem, še manj pa med učiteljem in učiteljico. Odbor ljubljanskega učiteljskega društva je pa določil, da mora biti v viš-jem šolskem svetu en zastopnik nadučiteljev, en zastopnik učiteljev in ena zastopnica učiteljic. Tako naziranje se nam ne zdi pravilno in je hkrati tudi zelo ne-demokratsko. Nam se ne vidi, da bi bili nadučitelji posebna »kategorija« učiteljstva, učitelji posebna »kategorija« in učiteljice zopet posebna »kategorija«, kakor jih deli odbor ljubljanskega učiteljskega društva. Mi poznamo kategorijo meščanskošolskega učiteljstva, kategorijo ljudskošolskega učiteljstva, kategorijo učiteljic ženskih ročnih del, otroških vrtnaric i. t. d., ne pa »kategorijo« nadučiteljev, učiteljev in učiteljic. Kdor se čuti manj-vrednega, če je učitelj, ali če se čuti nadučitelj večvrednega, ta ni demokratsko zrel, še večjo socialno nezrelost pa kaže, če se dela razlika med učiteljem in učiteljico. Taka reakcionarna naziranja morajo v naši organizaciji izginiti in so taki pojavi tembolj obsodbe vredni, če jih kot resne predloge postavlja kak odbor naših društev.

— **Iz Ptuj.** »Slovenec« oziroma njegov ptujski dopisnik je čutil v številki 42. z dne 22. februarja t. l. potrebo, da je označil svojim čitateljem smrt nadzornikove matere gospe Flerčeve z naslednjo notico: »Umrli je v Ptuju mati šolskega nadzornika gospa Flerč. Šolska vodstva so dobila pismeno željo gosp. nadzornika, naj mu ob tej žalostni priliki pismeno kondolirajo. Pač duh naprednega časa.«

— Da vest o tej pismeno izraženi želji ni resnična je jasno, da pa se je »Slovenec« ob tej priliki znesel nad gosp. nadzornikom, je pač več kot duh naprednega časa. — Učiteljsvo ptujkega šolskega okraja je bilo pri svojem zborovanju dne 3. t. m. skrajno ogorčeno nad podlostjo napada, posebno, ker mu je znano, da so klerikalci snubili gosp. nadzornika, predno je prišel kot nadzornik v Ptuj.

— **Za strokovno nadzorniko kuharskih in gospodinjiskih šol meščanskega značaja v Sloveniji** je imenovana tov. Jerica Zemljanova, voditeljica licejske gospodinjiske šole v Ljubljani.

— **Usposobljenostni izpiti za obče ljudske in meščanske šole na državnem moškem učiteljskišču v Mariboru** se pričnejo v pondeljek, dne 25. aprila 1921 ob 8. uri zjutraj. Pravilo opremljene prošnje je vpslati do 16. aprila 1921 na Izpraševalno komisijo za obče ljudske in meščanske šole na državnem moškem učiteljskišču v Mariboru.

— **Učna usposobljenost za kmetijske-gospodinjiske šole.** Poverjenišvo za kmetijstvo je izdalo naredbo, glasom katere se začasno ureja izpitni red za učiteljske kandidatnje kmetijsko-gospodinjiskih šol v Sloveniji. Izpit se opravlja pred posebnim izpraševalno komisijo za kmetijsko-gospodinjiske učiteljice v Ljubljani. Izpraševalna komisija je sestavljena iz predsednika in ohih učiteljskih moči, ki poučujejo na seminarju za kmetijsko-gospodinjiske učiteljice. Predsednika komisije imenuje poverjenišvo za kmetijstvo.

— **Usposobljenostni izpiti za poučevanje na kuhinjskih gospodinjiskih šolah za meščanske sloje se vršijo glasom naredbe poverjenišva za uk in bogočastje št. 66. Uradni list z dne 9. 3. 1921. št. 25, na mestnem dekliškem liceju v Ljubljani.** Kandidatinje se pripuste k temu izpitu te pod sledečimi pogoji: 1. Potrdilo o državljanstvu SHS; 2. Potrdilo o doseženi starosti 20 let; 3. Potrdilo o pridobljeni (redizobrazbi na kakem najmanj smotru meščanskih šol odgovarjajočem zavodu s pravico javnosti; 4. Potrdilo, da je kandidatka dovršila gospodinjisko šolo s pravico javnosti; 5. Potrdilo, da je obiskovala kandidatka seminar za izobrazbo učiteljic za kuharske in gospodinjiske šole; ali pa 6. potrdilo, da se je vporabilo kandidatko skozi najmanj 10 mesecev kot popolnoma zaposleno pomožno učno moč na kuharski ali gospodinjiski šoli s pravico javnosti. Koleka prosti prošnji, ki jo je nasloviti in vpslati na ravnateljstvo mestnega dekliškega liceja v Ljubljani do 31. 3. 1921., je priložiti še: a) krstni list, b) lastnoročni popis življenja, c) zdravniško izpričevalo o fizični sposobnosti, d) šolska in vsposobljenostna izpričevala, e) domovinski list. — **Ravnateljstvo mestnega dekliškega liceja v Ljubljani.**

— **Počitniška potovanja.** Prejeli smo: Z veseljem sem čital v zadnji številki »Učit. Tov.« članek tovariša V. Porekarja »Pocitniška potovanja«. Mislim sem že tudi jaz dalje časa na to, a nisem vedel, kako bi vse to izprožil. Porekarjev članek mi je prišel kakor nalašč. Uverjen sem, da je ustanovitev »Pocitniške zveze« želja mnogih tovarišev in tovarišic in upam, da je članek tov. V. Porekarja vzbudil pri vseh teh prav živahno zanimanje. »Pocitniška zveza« bi se ustanovila slično dijaškemu »ferijalnemu savezu.« Poslovala bi ravno tako in upam, da se bo tudi naša zveza prav tako hitro in bujno razvijala kakor se je »fer. savez.« Skrajni čas je, da gremo na delo, ako hočemo že za letošnje pocitniške kaj doseči. Zato pozivljam vse one, ki se za stvar zanimajo, da se pismeno obrnejo na tov. Vlado Porekarja ali pa name. Tovariša Porekarja pa prosim naj mi pošlje svoj naslov in naj mi razloži, kako si on misli vso stvar. — Miroslav Zor, učitelj na Trebelnem pri Mokronogu.

— **Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam v Ljubljani** naznanja, da na 23. marca 1921. sklicani občni zbor. ni bil sklepčen.

— **Šolska mladina na Rečici v Savinjski dolini** je nabrala za pirhe sestricam in bratcem v neodrešeni domovini svoto 900 K. Izredno marljivi so bili malčki I. razr. Plačilo naj jim bo iskrena hvaležnost zaslužjenih rojakov onkraj nove državne meje. Rodoljubno šolsko mladež na Rečici pripravljamo drugim šolam po Sloveniji okrog v obilno posnemanje! Iskrena hvala!

— **Za Jugoslov. Matico** je šolska mladina v Trebnjem nabrala 344 kron.

— **Mladina 3 razredne šole na Bučah** pri Kozjem je nabrala za Jug. Matico 410 K (štiristodeset.)

— **Za Jugoslovansko Matico.** Mladina petrazredne ljudske šole v Tržiču je darovala za »pirhe« Jugoslov. Matici svoto K 1368.82. V isti namen je zbrala deca trirazredne ljudske šole v Št. Rupertu na Dolenjskem znesek K 654.50.

— **Za »Tvornico učil«** je darovala tov. Mara Bambergova iz Kranjske gore znesek 20 K. — Srčna hvala!

Neodrešena domovina.

— **Okrajne učiteljske konference.** Generalni civilni komisariat za Juljsko Benečijo je odredil, da skličejo okrajne šolske oblasti redno okrajno učiteljsko konferenco in sicer najpozneje meseca aprila t. l. Razpravljalo se bo o najvažnejših šolskih zadevah, vstevši one o reorganizaciji avtonomnih šolskih administracij, o reviziji šolskih zakonov in o preosnovi ljudsko- in meščanskošolskega učnega reda.

— **Roditeljski sestanek** je priredilo v nedeljo 20. februarja učiteljsvo škedenjske ljudske šole v Trstu. Predavala je Frida Ščekova o domači vzgoji otrok. Predavanje je bilo dobro obiskano od strani starišev ter uspelo v vsestransko zadovoljnost.

— **Tovariš Štefan Ferluga,** bivši voditelj slovenske ljudske šole na Opčinah pri Trstu ter dolgoletni predsednik »Tržaškega učiteljskega društva«, je opasno obolel. Idealnemu tovarišu, ki je osivl v delu za šolo in narod, želimo iz srca skorajšnjega okrevanja.

— **Književna produkcija l. 1920. v Primorju** V letu 1920 so izšli v slovan-